

รายงานผลการวิจัย
กระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่หนองบัววิทยาคม
โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง
4 Group Development (4D)
ปีการศึกษา 2561

นางลัดดา ผาพันธ์
ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเหล่าใหญ่หนองบัววิทยาคม จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ.2561

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานผลการวิจัยกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ปีการศึกษา 2561 เป็นงานวิจัยที่มีแนวทางการวิจัยอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้กระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ภายใต้แนวคิดการบริหารวิชาการแบบ LNW's Style ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมไปใช้ได้ สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้เรียน และบริบทของชุมชน มีกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างขวัญเสริมกำลังใจให้กับครูและบุคลากรของโรงเรียน มีการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้กับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นมาบูรณาการพัฒนากิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ให้เป็นระบบมากขึ้น

ผลจากการวิจัยกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) มีประเด็นข้อค้นพบของการประเมินที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ตามกระบวนการจัดกิจกรรม โดยจัดกลุ่มผู้เรียนตามระดับความสามารถด้านการอ่านและเขียน ด้วยวิธีคัดกรองความสามารถก่อนเข้าสู่กระบวนการจัดกิจกรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านและเขียนสูงขึ้นโดยมีทักษะการอ่านสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 39.49 ทักษะการเขียนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 46.97 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สูงกว่าภาคเรียนที่ 1 และมีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมในปีการศึกษา 2561 สูงกว่าปีการศึกษา 2560 ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2561 มีค่าเฉลี่ยรวมสูงกว่าปีการศึกษา 2560 จากการเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ และอื่น ๆ พบว่านักเรียนมีความมั่นใจในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมั่นใจและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น สรุปได้ว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ปีการศึกษา 2561 สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พัฒนาทักษะการอ่านและเขียนตลอดจนพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

2. ผลจากการนิเทศติดตามการประเมินกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) พบว่าการออกแบบแผนการจัดกิจกรรม โดยทีมครูผู้จัดกิจกรรมของแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบ ออกแบบกิจกรรมได้ครอบคลุมเนื้อหาในการพัฒนาด้านการอ่านและเขียน มีระดับความยากง่ายเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรมมีความชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียนแบบเป็นทีม สามารถจัดกิจกรรมตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูใช้นวัตกรรม สื่อการสอน ได้อย่างเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรม ตลอดจน การสร้าง

บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรม การสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน เห็นถึงการพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่รับผิดชอบ และการประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ในอนาคตได้

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม โดยใช้กิจกรรมพัฒนา
การอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development(4D) ปีการศึกษา 2561

ชื่อผู้รายงาน ลัดดา ผาพันธ์

ชื่อหน่วยงาน โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ปีที่พิมพ์ 2561

บทคัดย่อ

กระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน
เหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development
(4D) ปีการศึกษา 2561 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม 2) เพื่อประเมินกระบวนการยกระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะครู
จำนวน 12 คน และนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
ปีการศึกษา 2561 จำนวน 84 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือ
ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการ
อ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
(Descriptive Statistics) หาค่าร้อยละของนักเรียนเป็นรายกลุ่ม และวิเคราะห์ผลการประเมิน
ด้วยการนิเทศติดตามของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเฉลี่ยรวม เปรียบเทียบผล
การประเมินด้วยการนิเทศติดตามระหว่างภาคเรียนที่ 1/2561 และ 2/2561

ผลสรุปพบว่า

1. ผลที่เกิดกับผู้เรียนหลังจากได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยกิจกรรม
พัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ในภาคเรียน 1 และ 2 ปีการศึกษา
2561 พบว่า นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 84 คน
มีจำนวนนักเรียนที่มีผลการพัฒนาด้านการอ่านและเขียนดีขึ้น โดยมีทักษะการอ่านสูงขึ้น คิดเป็น
ร้อยละ 39.49 และมีทักษะการเขียนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 46.97
2. ผลจากการประเมินด้วยการนิเทศติดตามกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่อง
เขียนคล่อง 4 Group Development (4D) พบว่าการออกแบบแผนการจัดกิจกรรม ออกแบบ
กิจกรรมได้ครอบคลุมเนื้อหาในการพัฒนาด้านการอ่านและเขียน มีระดับความยากง่ายเหมาะสม
เครื่องมือที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน สามารถจัดกิจกรรมตามแผนที่ได้กำหนดไว้
โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในอนาคตได้

Title: An Academic Administration Process to Develop Academic Achievement for Students of Laoyainakha Wittayakhom School by Using Proficient Reading and Writing Development Activity through 4 Group Development (4D) of Academic Year 2018

Author: Mrs. Ladda Phapan

School: Laoyainakha Wittayakom School

Abstract

An Academic Administration Process to Develop Academic Achievement for Students of Laoyainakha Wittayakhom School by Using Proficient Reading Development Activity through 4 Group Development (4D) of Academic Year 2018 aimed to the following objectives 1) to develop Academic Achievement of Students of Laoyainakha Wittayakhom School 2) to assess the process of enhancing students' learning achievement of Laoyainakha Wittayakhom School. The samples consisted of 12 teachers and 84 students in mathayomsuksa 1-6 of Laoyainakha Wittayakom School by purposive sampling. The instruments used for this study consisted of screening test for reading and writing Thai words of mathayomsuksa 1-6 students and a supervision record to monitor learning management based on Using Proficient Reading and writing Development activities through 4 Group Development. The data were analyzed by descriptive statistics, finding the percentage of students by grouping and analyzing the results and supervision of the sample group by itemized average and total average and comparing the supervisory result between the first and the second academic year of 2018.

The findings found that:

1. 84 students in mathayomsuksa 1-6 of Laoyainakhawitthayakhom School have improved reading and writing in Thai words with higher reading skill of 39.49 percent and higher writing skill of 46.97.

2. The result of supervising learning management of fluent reading and writing activity development through 4 Group Development(4D) was found that the design of the learning management plan was appropriate. The contents in developing reading and writing had an appropriate difficulty. The instruments used in the learning management plan were clearly written and implemented which provided activities based on learners centered or active learning. The evaluation of the learning activities was clearly stated and could be used to improve the preparation of learning management plans in the future.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานผลการวิจัยกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าวิทาศคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากพระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน อาจารย์เอกชาติรี สุขแสน ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ, ผศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ดร.สวัสดิ์ แก้วชนะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น และ ผศ.ดร.วิกานดา ผาพันธ์ อาจารย์ภาควิชาสถิติ ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของผลงาน ตลอดจนให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทั้งด้านสถิติการวิจัยระเบียบวิธีวิจัย รายละเอียดของการรายงานผลการวิจัย ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสิ้นสุดการวิจัย ส่งผลให้รายงานผลการวิจัยกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าวิทาศคม โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ปีการศึกษา 2561 สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าวิทาศคม และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยและร่วมกันสะท้อนผลงานวิจัย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ลัดดา ผาพันธ์

เรื่อง	สารบัญ	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร		ก-ข
บทคัดย่อ		ค
Abstracts		ง
กิตติกรรมประกาศ		จ
สารบัญ		ฉ-ช
สารบัญตาราง		ช
สารบัญแผนภูมิ		ฉ
1 บทนำ		
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา		1
คำถามการวิจัย		2
สมมุติฐานการวิจัย		3
วัตถุประสงค์การวิจัย		3
ขอบเขตการวิจัย		3
นิยามศัพท์เฉพาะ		3
กรอบแนวคิดการวิจัย		4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545		6
แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579		7
แนวคิดการบริหารงานวิชาการ		8
บทบาทของผู้บริหารและภาวะผู้นำ		14
แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา		22
แนวคิดการนิเทศการศึกษา		28
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		30
บริบทของโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าท่าวิทยาคม		34
แนวคิดการบริหารวิชาการโดยใช้ LNW's style		35
กิจกรรมการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)		37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		37

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	66
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	75
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบนิเทศติดตาม	77
ภาคผนวก ค แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้	79
แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย	
ภาคผนวก ง โครงการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)	84
ภาคผนวก จ คำสั่งมอบหมายหน้าที่การดำเนินโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)	95
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	102
ภาคผนวก ช การเผยแพร่ผลงาน	106
ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย	131
ประวัติผู้รายงานการวิจัย	139

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าว วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25	35
ตารางที่ 3.1 ปฏิทินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านและเขียน ปีการศึกษา 2561	46
ตารางที่ 4.1 สรุปผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561	53
ตารางที่ 4.2 สรุปผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561	54
ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2561	54
ตารางที่ 4.4 สรุปผลการประเมินความสามารถด้านการเขียน ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561	55
ตารางที่ 4.5 สรุปผลการประเมินความสามารถด้านการเขียน ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561	55
ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการเขียน ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2561	56
ตารางที่ 4.7 ผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ภาคเรียนที่ 1/2561	57
ตารางที่ 4.8 ผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ภาคเรียนที่ 2/2561	58

สารบัญแผนภูมิ

เรื่อง	หน้า
แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
แผนภูมิที่ 2.1 วงจรการขับเคลื่อนแนวคิด LNW's style	36
แผนภูมิที่ 2.2 รูปแบบการทำงานของ LNW's style การบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	36

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้วางกรอบ เป้าหมาย และทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนา ศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนตามวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการ ศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ” นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวในที่ประชุมเชิงวิชาการของคุรุสภาประจำปี 2559 ว่า “ในการเตรียมการศึกษาจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุม คนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งยังต้องปรับปรุงตำราเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนระบบ การประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะการคิดเป็น วิเคราะห์เป็น ตามทักษะในศตวรรษ ที่ 21 ปรับการอบรมครูให้ตรงตามความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ ตลอดจนการให้วิทยฐานะ แก่ครูที่สอนดีหรือครูที่สนใจเด็ก เพื่อยกย่องชมเชย”

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือ สำคัญของการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการแก้ปัญหาและดำเนินชีวิตอย่างมี ความสุข การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีจุดเน้น คือ การฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น การพัฒนา การศึกษาในฐานะนักพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากสถานศึกษาสู่พลเมืองที่มีคุณภาพในการพัฒนา ประเทศ จำเป็นต้องผสมผสานยุทธวิธีต่างๆ ในการสร้าง พัฒนา ส่งเสริม และปลูกฝังคุณลักษณะ แห่งความเป็นพลเมืองที่ดี มีความรู้ความสามารถ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนสามารถ อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การที่สถานศึกษาจะสามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนที่เป็นไป ตามเป้าหมาย ของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีผู้นำคือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของสถานศึกษาร่วมมือกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนการบริหารสถานศึกษา และการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย มีการ พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเน้น ทักษะการคิดและทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการอ่าน การเขียน การคำนวณ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ เป็นต้น อีกทั้งยังต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีเมตตา กรุณา มีวินัย ให้ความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและโลก สถานศึกษาจะต้องเน้นการปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมบนพื้นฐานความเป็นไทยควบคู่ไปกับความเป็นสากล การพัฒนาผู้เรียนดังกล่าว จะเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในประชาคมโลกอย่างสันติสุข

โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข่าวิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบลขนาดเล็ก มีครูและบุคลากร จำนวน 12 คน มีนักเรียนจำนวน 84 คน ผู้ปกครองทั้งหมดมีอาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม โดยไม่มี

ระบบชลประทาน มีเพียงแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ทำให้การเพาะปลูกได้ผลไม่เต็มที่ ผู้ปกครองขาดสภาพคล่องด้านเศรษฐกิจ หรือต้องไปรับจ้างต่างท้องที่ นักเรียนต้องอาศัยอยู่เพียงลำพัง หรืออาศัยอยู่กับญาติ ขาดการดูแลเอาใจใส่ที่ดี ขาดการส่งเสริมด้านการเรียนจากทางบ้าน จากรายงานของกลุ่มงานวัดผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่าโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวนผู้ที่มีผลการเรียนในระดับดีขึ้นไปมีน้อย ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยอยู่ในกลุ่มสิบอันดับสุดท้ายจากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 84 โรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 และจากรายงานผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสาม โรงเรียนไม่ผ่านการประเมินเนื่องจากตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีระดับคุณภาพ **ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน** โดยมีข้อเสนอแนะสำคัญเพื่อการพัฒนา คือ 1) ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรแกนกลางปีพ.ศ. 2551 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน โดยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น 2) ผู้เรียนควรได้รับการสอนซ่อมเสริมอย่างเข้มข้นและควรได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ 3) ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้มากขึ้น

จากบริบทและสภาพปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียน จึงได้ประชุมระดมความคิดเห็นหาแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน อาทิเช่น จากครู นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน วัด และองค์กร หน่วยงานราชการอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็น ผลจากการคัดกรองนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการเรียนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านการอ่านและเขียน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ ถ้านักเรียนอ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง ทำให้ไม่สามารถอ่านตีความ สื่อความได้ ย่อมเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ำไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม จึงต้องเริ่มจากการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและเขียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามความสามารถ เพื่อการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน มีครูทุกคนช่วยกันจัดกิจกรรมเป็นทีมใช้ภาวะผู้นำของหัวหน้าทีมเป็นตัวขับเคลื่อนภายใต้การกำกับ/นิเทศของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

คำถามการวิจัย

1. กระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม ควรเป็นอย่างไร
2. ผลการใช้กระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม เป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. กระบวนการจัดกิจกรรม โดยจัดกลุ่มผู้เรียนตามระดับความสามารถด้านการอ่านและการเขียน ด้วยวิธีคัดกรองความสามารถก่อนเข้าสู่กระบวนการของกิจกรรม มีการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาคมสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาคม
2. เพื่อประเมินกระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาคม

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

คณะครู จำนวน 12 คน และนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาคม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 84 คน

2. ตัวแปร

ตัวแปรต้น

กระบวนการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาคม ปีการศึกษา 2561 โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

ตัวแปรตาม

ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ตลอดปีการศึกษา 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาทักษะด้านการอ่านและการเขียน

การพัฒนาทักษะด้านการอ่านและการเขียน เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางสมองที่ตอบสนองสิ่งเร้าในลักษณะต่างๆ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ เป็นความสามารถในการอ่านและเขียนคำ กลุ่มคำ ประโยค เรื่องราวภาษาไทย ตลอดจนความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน ชิ้นงาน ที่แสดงถึงการพัฒนาด้านการอ่านและเขียน สื่อสาร ถ่ายทอดได้

2. กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียน คำ กลุ่มคำ ประโยค เรื่องราว โดยมีการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย โดยทีมครูผู้สอน เพื่อให้ นักเรียนได้รับการพัฒนาการอ่านและเขียนตามศักยภาพ ความรู้ ความสามารถด้านการอ่านและเขียนของผู้เรียน ได้มีการคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยใช้แบบประเมินคัดกรอง

การอ่าน นำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านเขียน ตามระดับความสามารถของนักเรียน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 กลุ่มใกล้ชิด คือ กลุ่มนักเรียนที่ต้องการ การเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากมีทักษะในการอ่านเขียนอ่อน ต้องพัฒนาในเรื่อง การผสมสระ ผันวรรณยุกต์ อ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

กลุ่ม 2 กลุ่มห่วงใย คือ กลุ่มที่มีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านการเขียนดีขึ้น สามารถอ่านคำที่ยากขึ้นได้ อ่านคำตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้ อ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ถูกต้อง และบอกความหมายของคำง่าย ๆ เรียนรู้มาตราตัวสะกดแบบตรงตัว ตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มพัฒนา คือ กลุ่มที่สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล สามารถอ่านและเขียนความเรียง สื่อความหมาย และตีความของประโยคที่อ่านได้

กลุ่มที่ 4 กลุ่มส่งเสริม คือ กลุ่มที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่านการเขียนได้ตามศักยภาพของนักเรียน นักเรียนกลุ่มนี้สามารถสื่อความหมายของภาษาได้อย่างถูกต้อง เขียนและจับใจความของประโยคที่ได้อ่าน สื่อภาษาและตีความหมายของประโยคและบทกวี สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย วิเคราะห์ที่ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล นำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง

3. กระบวนการบริหารงานวิชาการ

กระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด นำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า ซึ่งส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามเจตนารมณ์ของการศึกษาให้มากที่สุด

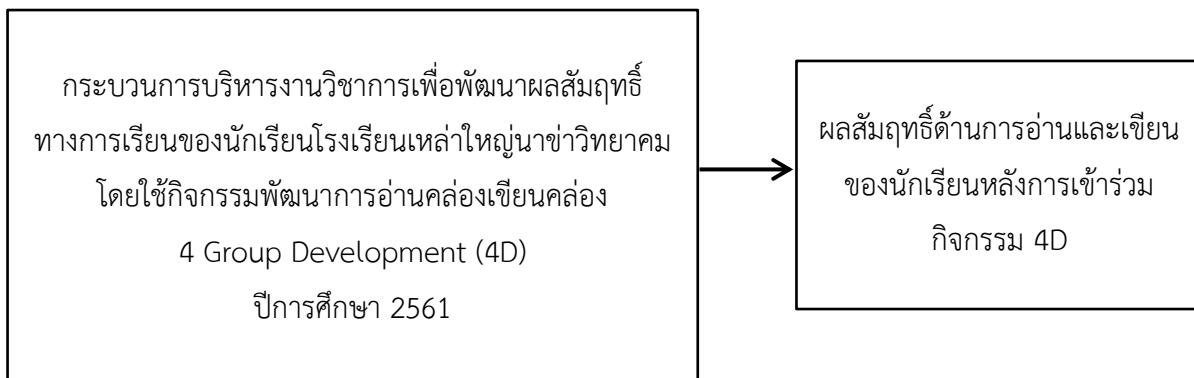
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถหรือผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์เรียนรู้ สามารถวัดได้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถวัดได้จากการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการพัฒนาการอ่านและการเขียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้วยกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล้องเขียนคล้อง 4 Group Development (4D) ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดกระบวนการแก้ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ของศิวกันท์ ปทุมสูติ (2554) ซึ่งเป็นคู่มือสำหรับการแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่สาเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของผู้วิจัย ที่ดำเนินการออกแบบกระบวนการบริหารงานวิชาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐานคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ทั้ง 2 ลักษณะ คือ เกิดขึ้นมาตั้งแต่กำเนิด และเกิดขึ้นทีหลังซึ่งได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อม ทำให้นักเรียนมีความแตกต่างกันทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และด้านร่างกาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของปัญหา และออกแบบกระบวนการ

บริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข่าวิทยาคม โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข่าวิทยาคมได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและเขียนตามกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ดีขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าอำเภอวิภาวดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2561 ได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยดังต่อไปนี้

- 2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545
- 2.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579
- 2.3 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ
- 2.4 บทบาทของผู้บริหารและภาวะผู้นำ
- 2.5 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา
- 2.6 แนวคิดการนิเทศการศึกษา
- 2.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.8 บริบทของโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าอำเภอวิภาวดี
- 2.9 แนวคิดการบริหารวิชาการโดยใช้ LNW's style
- 2.10 กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)
- 2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545

การสร้างสังคมฐานความรู้และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลอันส่งผลต่อการศึกษาที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน การจัดการศึกษาและการบริหารงานสถานศึกษาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพจริง เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการหลักสูตรองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ทักษะการเรียนรู้และทักษะการปฏิบัติงาน ที่มีสมรรถนะและมีศักยภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ในหมวดต่างๆ ทั้งในเรื่องของความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิหน้าที่ทางการศึกษาและระบบการศึกษาการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษารวมถึงทรัพยากรการลงทุนเพื่อการศึกษา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่สะท้อนถึงการพัฒนานักเรียน ให้มีประสิทธิภาพเป็นเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาได้แก่

หมวด 1 บททั่วไป : ความหมายและหลักการ

มาตรา 6 : การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7: ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา

ศิลปวัฒนธรรมของชาติการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 : การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 : การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักความมีเอกภาพ ด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

สรุปได้ว่าการพัฒนาการศึกษาต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา ครู นักเรียน สังคมและชุมชนมีเอกภาพด้านวิสัยทัศน์ บริหารงานอย่างสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการวิจัยได้ศึกษาถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาวใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาขององค์กร เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและ ประเทศชาติโดยเน้นการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีการพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงทุกวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีความเสมอภาคและ ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนการศึกษา แห่งชาติฉบับนี้จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์(Vision) โดยคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ การเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนา สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่ การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทย ก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษานั้น จะต้องจัดให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นหน้าที่ของ บุคลากรทางการศึกษาทุกคนในการที่จะออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ต้องยอมรับว่าในการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น องค์กรประกอบอีกด้าน หนึ่งที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหนึ่ง ในการบริหารด้านการศึกษาซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานฝ่ายวิชาการบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดโดยได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการดังนี้

กมล สดุดะประเสริฐ (2544 : 35) ได้ให้นิยามการบริหารงานวิชาการไว้ว่าเป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษาการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 48) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารงานด้านการเรียนการสอนทั้งหมดตั้งแต่เรื่องหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้การวัดผลซึ่งในปัจจุบันอาจจะเรียกใหม่ว่าเป็นด้านการเรียนรู้ของนักเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2547 : 5- 6) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึงการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 30) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

เอนก สุขสว่าง (2550 : 27) ให้ความหมายว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษา การที่จะดูว่าสถาบันใดมีมาตรฐานงานทางวิชาการ โดยสำคัญวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการและบุคลากรครูผู้สอนในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมมากน้อยแค่ไหนจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการเตรียมการให้ครูผู้สอนในโรงเรียนมีความพร้อมอย่างทั่วถึงกันให้การบริหารงานวิชาการได้บรรลุวัตถุประสงค์

สายหยุด ประกิตะ (2552 : 31) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารสถานศึกษาโดยการจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการรับผิดชอบและเป็นผู้นำครูในด้านวิชาการทั้งการอำนวยความสะดวก การให้คำปรึกษา การประสานงานเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขและบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะมีความสอดคล้องกับงานด้านวิชาการซึ่งเป็นงานที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพโดยตรงซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความสำหรับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 143) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเช่นการบริหารงานด้านอื่นๆนั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ถวิล อรัญเวศ (2545 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า กรอบการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันแบ่งออกเป็นงานใหญ่ๆได้ 2 งานคือ งานหลัก ได้แก่ งานวิชาการ และงานสนับสนุน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียนงานธุรการงานการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้กำหนดให้โรงเรียนมีหน้าที่จัดสาระหลักสูตรเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตเพื่อการศึกษาต่อในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมเจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งคนดีมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม

2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียนเมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่นๆย่อมมีมากตามไปด้วย

3. ด้านวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ

4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ด้านผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นต้น

5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 28) ได้สรุปว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษามากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ

สายหยุด ประภิกะ (2552 : 32) สรุปว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษา เป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้สามารถแสวงหาความรู้ก้าวหน้าในโลกในสังคมได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุตามเจตนารมณ์ที่กำหนดสถานศึกษาต้องสามารถจัดการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพได้ เพราะเมื่อผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการแล้ว จะทำให้เกิดการวางแผนติดต่อสื่อสาร ประสานงานกับส่วนต่างๆ รวมทั้งวางแผนร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้งานด้านวิชาการสัมฤทธิ์ผล และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของครูสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร

3. ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักที่ส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนและเป็นงานที่ช่วยการันตีคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญของงานด้านวิชาการไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็นงานหลัก มีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคนหรือของเด็ก เป็นส่วนที่ใหญ่ที่สุดของระบบเป็นงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียนและมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญของงานวิชาการ ที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานของโรงเรียน ให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียนให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้คนดีเป็นคนที่สมบูรณ์

กิติมา ปรีดีดิลก (2542 : 55) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติงานวิชาการ เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างมากต่อหน่วยงานการศึกษา หรือโรงเรียน และเปรียบเสมือนเป็นหัวใจของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของงานวิชาการก็คือการสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติที่ต้องการงานวิชาการจึงเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมืองและความมั่นคงของชาติ

ปัญญา แก้วกัญญา (2544 : 17) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการว่า วิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา การดำเนินงานวิชาการเป็นกระบวนการเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยทั่วไปงานวิชาการ จะประกอบด้วยการศึกษาปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้การจัดการเตรียมการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล

การดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุดแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศติดตามการวางแผนและการกำหนดวิธีการดำเนินงานทางด้านวิชาการรวมถึงการประชุมทางวิชาการ

สรุปได้ว่า งานวิชาการของโรงเรียนเป็นงานที่เป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษา บุคลากรทุกคนในโรงเรียนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมอย่างมาก และให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานด้านนี้มากที่สุด ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องร่วมกันวางแผน การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้การทำงานด้านวิชาการนั้นมีความรัดกุมมากที่สุดเพื่อให้งานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพตอบสนองนโยบาย และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ขอบข่ายของงานวิชาการ

ในการทำงานด้านวิชาการให้ครอบคลุมทุกด้านและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนจำเป็นต้องทราบและเข้าใจขอบข่ายของงานวิชาการ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอขอบข่ายงานวิชาการไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 36) ได้กล่าวถึงงานวิชาการของโรงเรียนว่าเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน
2. การสอนและการจัดการเรียนการสอนการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเรื่องการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
3. กิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้ตอบสนองเสริมสร้างหลักสูตรให้เป็นที่สมบูรณ์ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์
4. การเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยตรงเพื่อเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเรื่องห้องสมุดและเสริมความทันสมัยทางวิชาการแก่ครูโดยตรง

5. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้จุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตรจากการประเมินมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน

6. การนิเทศการศึกษาการพัฒนาวิชาชีพสำหรับบุคลากรครูบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียน
กิติมา ปรีดีติลล (2542 : 57-58) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการว่าเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถแบ่งขอบข่ายงานวิชาการออกเป็น 6 ประการใหญ่ดังนี้

1. งานด้านแผนงานวิชาการ
2. งานด้านหลักสูตรและการสอนซึ่งประกอบด้วยหลักการหลักสูตรการสอนและการประเมินการสอน
3. งานด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยงานการจัดตารางสอน การจัดการชั้นเรียน
4. งานจัดครูเข้าสอน งานการจัดแบบเรียน งานการจัดห้องสมุด และงานการจัดคู่มือครู
5. งานด้านสื่อการสอน
6. งานด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยการนิเทศการสอนและการฝึกอบรมงานด้านการวัดและประเมินผล

อึ้ง บั้วศรี. (2542 : 53) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการว่า ได้แก่ การจัดหลักสูตร การวางแผนการสอน การวัดผล การจัดตารางสอน และการเตรียมการสอน

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 145) ได้สรุปขอบข่ายงานวิชาการไว้ 6 ประการ คือ

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร และการจัดระบบ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 59) กล่าวว่า งานวิชาการ ได้แก่ หลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดการเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การปรับปรุงในการจัดการเรียน การสอน การฝึกอบรม การนิเทศการศึกษาการเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ก่อ สวัสดิพิบูลย์ (2548 : 83) กล่าวว่างานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับ งานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผล ติดตามผล โดยการพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการสอน รวมไปถึงการพัฒนาผู้สอน ตลอดจนการดำเนินกิจการของโรงเรียน จะต้องเป็นไปตามหลักสูตรและระเบียบวิธีการของการเรียนการสอนหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้นเกิดจากการเรียนการสอน ดังนั้นการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้องไปถึงวิธีสอนและการใช้กองการสื่อสารและการประเมินผล

กมล ภู่งาม (2547 : 9-18) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ
8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ
9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550:30) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาไว้ว่าการบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือหลักสูตร

กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล และการรับเข้าศึกษาต่อ สนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ ในแต่ละด้าน

สายหยุด ประภีระ (2552:34) ได้สรุปว่างานวิชาการ มีขอบข่ายในการบริหารงานกว้าง โดยทั่วไปสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน จะมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ คล้ายๆกันอาจมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกัน ตามลักษณะการบริหารงานของแต่ละหน่วยงาน ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจะครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ การบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การบริหารการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครั ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา

สำนักปฏิรูปการศึกษา (2551:42) ได้กำหนดขอบข่าย ภารกิจของการจัดการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในด้านงานวิชาการ 8 ภารกิจ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลและประเมินผล
4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

สรุปได้ว่าขอบข่ายของงานวิชาการผู้บริหารและคณะครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆให้กับนักเรียนเพื่อเสริมสร้างและพัฒนานักเรียน ให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์รวมไปถึงการผลิตสื่อการเรียนการสอนจะต้องตอบสนองความ อยากรู้อยากเรียนให้กับนักเรียนนอกจากนี้เมื่อจัดการเรียนการสอนแล้วจำเป็นที่จะต้องมีการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม เพื่อประเมินว่าในกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ มากน้อยเพียงใด

5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551:36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวและ สถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา การจัดตั้งและส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการการเรียนรู้โดยครอบคลุมในภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหลักการและแนวคิดที่ยึดหลักให้สถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยจะได้มีส่วนร่วมในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการศึกษาและการเรียนการสอน ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร จากกระบวนการเรียนรู้ถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญสูงสุด ส่งเสริมให้ชุมชนและสังคม ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน จัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพ ตลอดจนสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการทางการศึกษาและต้องสำรวจและศึกษาข้อมูลรวมทั้งความต้องการในการสนับสนุน งานวิชาการ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษา การจัดระบบสื่อการเรียนและการสอนให้มีความเหมาะสมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความสามารถ การประสานงาน และการถ่ายทอดความรู้ให้เกิดความร่วมมือ อันก่อให้เกิดประโยชน์ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้บริหารและภาวะผู้นำ

1. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารและการจัดการในสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง การบริหารและการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้สร้างกลไกในการใช้ ทรัพยากรต่างๆ โดยตรง โดยเฉพาะในปัจจุบันสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านปริมาณ เมื่อสถานศึกษามีขนาดใหญ่ขึ้น

เนเชวิช (Knezevich, 1984 : 16-18) ได้เสนอบทบาทสำคัญในการบริหารองค์การ รวมทั้งการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน (Direction setter) ผู้บริหารจะต้องช่วยให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้ จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการชี้แจงทำความเข้าใจและเขียนวัตถุประสงค์ขององค์กรจะต้องมีความรู้และทักษะในระบบการจัดสรรงบประมาณแบบโครงการ (PPBS) และการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์และผลงาน (MBO/R)

2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader - catalyst) บทบาทนี้จำเป็นจะต้องมีความสามารถในการจูงใจกระตุ้นและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กรให้มีทักษะในกระบวนการกลุ่ม

3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) จะต้องมีความสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตเตรียมบุคลากรให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ๆที่จะเกิดขึ้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผน

4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision maker) บทบาทนี้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆของการตัดสินใจและมีความสามารถในการตัดสินใจ

5. บทบาทเป็นผู้จัดองค์กร (Organizer) ผู้บริหารจำเป็นต้องออกแบบขยายงานและกำหนดโครงสร้างขององค์การขึ้นใหม่ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจพลวัตขององค์การและพฤติกรรมขององค์การด้วย

6. บทบาทเป็นผู้เปลี่ยนแปลง (Change manager) ผู้นำจะต้องนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สถาบัน เพื่อเพิ่มคุณภาพของสถาบัน ให้รู้ว่าจะเปลี่ยนอะไร เปลี่ยนอย่างไร และควรเปลี่ยนในสถานการณ์ใด

7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ เข้าใจเครือข่ายของการสื่อสาร รู้จักวิธีในเทศงานที่พึงปรารถนาเข้าใจระบบการรายงานที่ดีจึงจะสามารถประสานกิจกรรมต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารด้วยการพูดการเขียนรู้จักใช้สื่อต่างๆเพื่อการสื่อสารและควรจะสามารถในการประชาสัมพันธ์

9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict manager) เนื่องจากความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ผู้บริหารจะต้องเข้าใจสาเหตุของความขัดแย้งจะต้องมีความสามารถในการต่อรองไกล่เกลี่ยจัดการกับความขัดแย้งและแก้ปัญหาความขัดแย้ง

10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problems Manager) เนื่องจากปัญหาทั้งหมดไม่จำเป็นต้องลงเอย ด้วยความขัดแย้งปัญหาจึงมีความหมายกว้างกว่าความขัดแย้ง ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยปัญหาและแก้ปัญหา

11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ (Systems Manager) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจ ในการนำทฤษฎีทางการบริหารไปใช้ประโยชน์

12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional manager) ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจในระบบการเรียนรู้ การเจริญและพัฒนาการของมนุษย์ มีการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา

13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personnel manager) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ เทคนิคของการเป็นผู้นำการเจรจาต่อรอง การประเมินผลงานและการปฏิบัติงานของบุคลากร

14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource manager) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารการเงินและงบประมาณ การบริหารวัสดุครุภัณฑ์ การก่อสร้าง การบำรุงรักษา ตลอดจนหาการสนับสนุนจากภายนอก

15. บทบาทผู้ประเมินผล (Appraiser) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการประเมินความต้องการการประเมิน ระบบวิธีการทางสถิติและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

16. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ (Public relater) จะต้องมิตักษะในการสื่อความหมาย รู้จักวิธีสร้างภาพพจน์ที่ดี รู้จักพลวัตของกลุ่มรู้จักและเข้าใจการเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการต่างๆ

17. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ (Ceremonial head) เป็นบทบาทอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ความสามารถในบทบาท

แคมป์เบลล์และคนอื่นๆ (Campbell and others. 1983 : 6-7) ได้ชี้ให้เห็นว่าหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาคือส่งเสริมการเรียนการสอนและมีภารกิจหลักดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มองการณ์ไกลและมีอิทธิพลในการพัฒนาเป้าหมายและนโยบาย ของสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นและชี้นำ ในการพัฒนาโครงการและโปรแกรมต่างๆ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดวิธีการและประสานงาน ในการนำโครงการต่างไปปฏิบัติที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาและจัดสรรทรัพยากรต่างๆที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนโครงการและโปรแกรมของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นตัวแทน ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินงานของสถานศึกษา

กอร์ดตัน (Gorton. 1953 :49) ได้ทำการศึกษารอบบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาและสรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญ 6 ประการคือ

1. บทบาทในฐานะเป็นผู้บริหาร
2. บทบาทในฐานะผู้นำทางด้านการสอนหรือด้านวิชาการ
3. บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย
4. บทบาทในฐานะผู้ส่งเสริมระเบียบวินัย
5. บทบาทในฐานะเป็นผู้ประเมินผล
6. บทบาทในฐานะผู้แก้ปัญหาความขัดแย้ง

นอกจากนี้ ยังได้สรุปภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องปฏิบัติดังนี้

1. ภารกิจด้านการบริหารงานบุคคลมีภารกิจสำคัญได้แก่
  - 1.1 กำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคล
  - 1.2 ดำเนินการคัดเลือกครูอาจารย์และบุคลากรด้านอื่น
  - 1.3 มอบหมายงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา
  - 1.4 แจ่งวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาให้ครูอาจารย์ได้ทราบ
  - 1.5 สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู
  - 1.6 วินิจฉัยหาลักษณะเด่นและลักษณะด้อยในการสอนของครู
  - 1.7 ช่วยเหลือครูแก้ปัญหาในชั้นเรียน
  - 1.8 ประเมินการสอนของครู
  - 1.9 ช่วยปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครู
  - 1.10 ช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพให้แก่ครู
  - 1.11 ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ครู-อาจารย์
2. ภารกิจด้านกิจการนักเรียน มีภารกิจสำคัญได้แก่
  - 2.1 จัดบริการแนะแนว
  - 2.2 จัดบริการปฐมนิเทศนักเรียน

- 2.3 กำหนดนโยบายและกระบวนการเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน
- 2.4 กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักเรียน
- 2.5 พัฒนาและประสานงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.6 พิจารณาเกี่ยวกับวินัยและการลงโทษ
- 2.7 จัดสวัสดิการต่างๆให้นักเรียน
- 2.8 รายงานพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ปกครองได้ทราบ
3. ภารกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีภารกิจสำคัญ ได้แก่
  - 3.1 กำหนดนโยบายและมาตรการให้บุคลากรของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
  - 3.2 กำหนดนโยบายและมาตรการในการให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
  - 3.3 ช่วยเหลือกิจกรรมของสมาคมครูผู้ปกครอง
  - 3.4 จัดดำเนินการในเรื่องที่ผู้ปกครองมาร้องทุกข์
  - 3.5 เป็นตัวแทนของสถานศึกษาในกิจกรรมของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่และชุมชนอื่น
  - 3.6 จัดให้บริการแก่ชุมชน
4. ภารกิจด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน มีภารกิจสำคัญ ได้แก่
  - 4.1 ช่วยเหลือในการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร
  - 4.2 ช่วยทำความเข้าใจในเนื้อหาของหลักสูตร
  - 4.3 จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน
  - 4.4 ณะการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
  - 4.5 ฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
  - 4.6 ช่วยเหลือในการประมวลผลการเรียน
5. ภารกิจด้านการเงินและพัสดุ มีภารกิจสำคัญ ได้แก่
  - 5.1 จัดทำงบประมาณเงินรายได้ของแผ่นดิน
  - 5.2 จัดระบบตรวจสอบภายใน
  - 5.3 จัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง
  - 5.4 จัดระบบการพัสดุ
  - 5.5 จัดระบบบัญชี
6. ภารกิจด้านอาคารสถานที่ มีภารกิจสำคัญ ได้แก่
  - 6.1 วางแผนเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่
  - 6.2 ระบบบำรุงและซ่อมแซมอาคารสถานที่
  - 6.3 ดูแลคนงานภารโรง
  - 6.4 จัดระบบการจอดรถยนต์
7. ภารกิจอื่นๆ มีภารกิจสำคัญ ได้แก่
  - 7.1 จัดการประชุมหรือสัมมนา
  - 7.2 จัดการประชุมสัมพันธ์สถานศึกษา

7.3 ประเมินข้อดีและข้อเสียของโปรแกรมการสอน

7.4 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนเช่นกิจกรรมการประกวดต่าง ๆ กิจกรรมส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น

โรงเรียนมีภารกิจหลัก 2 ด้าน ได้แก่ การจัดการศึกษา และการบริหาร ซึ่งต้องใช้ทั้งกระบวนการและปัจจัยจึงจะบรรลุผลในกระบวนการจะอาศัยผู้บริหารโรงเรียนและครู ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีศักยภาพหลายด้านจึงจะนำโรงเรียนประสบความสำเร็จ

ธีระ รุญเจริญ (2544 : 42 - 43) สรุปบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)พ.ศ. 2545 มี 2 ด้านหลักสำคัญ ได้แก่

1. การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการ แนวทาง รูปแบบการจัดการศึกษา หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2. การบริหารการจัดการ ให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของหลายฝ่ายรวมทั้ง บิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กรของรัฐและเอกชน ตลอดจนชมรมสมาคมในสังคม

สรุปได้ว่าหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ มีภาวะความเป็นผู้นำ วางแผนการทำงานในภาพรวมของโรงเรียน ประสานงานกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อนำข้อมูลมาตัดสินใจในการพัฒนาการทำงาน รวมทั้งต้องเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ เช่น การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรภายในโรงเรียน การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การกำหนดนโยบายและมาตรการให้บุคลากรของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาในประเทศไทยนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยยึดแนวทาง การบริหารจากฐานโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 การที่ผู้บริหารสถานศึกษา จะบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ

แก้วตา ไทรงาม และคณะ (2548 : 4-5) กล่าวถึงหลักการสำคัญของภาวะผู้นำได้แก่

1. รู้จักตนเองและปรับปรุงพัฒนาตนเอง
2. มีเทคนิคด้านวิชาชีพที่ต้องรู้งานเข้าใจและคุณเคยงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี
3. รับผิดชอบและแสวงหาความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน รวมทั้งนำองค์กรให้เจริญก้าวหน้าด้วยวิธีการใหม่ๆและมีสิ่งผิดพลาดก็จะหาแนวทางแก้ไขและมุ่งไปสู่สิ่งท้าทายต่อไป
4. ตัดสินใจอย่างดีและใช้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีในการตัดสินใจ
5. ทำเป็นแบบอย่างที่ดี แสดงบทบาทเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากร
6. รู้จักบุคลากรและเอาใจใส่ดูแล ตามธรรมชาติของบุคลากร
7. ให้ข้อมูลบุคลากรรู้วิธีการที่จะสื่อสารกับบุคลากร หัวหน้าหน่วยเหนือ และบุคลากรในองค์กร

8. พัฒนาจิตสำนึกความรับผิดชอบและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของบุคลากรให้มีความรับผิดชอบในวิชาชีพ

9. ความสามารถในการนิเทศงานและทักษะในการสื่อสาร

10. ฝึกทักษะการปฏิบัติและส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานเป็นทีม

11. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการทำงานที่รับผิดชอบ

กาญจน์ เรืองมนตรี (2547 : 136 -140) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลของการบริหารและจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา 7 ด้านดังนี้

1. บุคลิกภาพส่วนตัวผู้บริหาร ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพภายในประกอบด้วย มีคุณธรรม จริยธรรม ความคิด ความเชื่อมั่นในตนเองและวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง จิตใจมั่นคงหนักแน่นและมีความอดทน อดกลั้น อุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.2 บุคลิกภาพภายนอกประกอบด้วยมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจใฝ่รู้ เท้าทันการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์และมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง กล้าแสดงความคิดเห็นกล้าคิดนอกกรอบ กล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น คล่องแคล่ว ว่องไว รู้จักสร้างและระวัง บุคลิกลักษณะของตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี

2. ด้านพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติได้แก่

2.1 ด้านมิตรสัมพันธ์ ประกอบด้วยการส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครู มีประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการเพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน ใช้หลักประชาธิปไตยในการทำงาน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมใช้หลักการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนิน

2.1 ด้านกิจสัมพันธ์ ประกอบด้วย การปฏิรูปการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การดำเนินการเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดำเนินการเพื่อจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อการเรียนการสอน จัดหาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้และบริหารโดยยึดกระบวนการบริหารครบวงจร (P = วางแผน D = ปฏิบัติ C = ประเมิน A = ปรับปรุง : PDCA) บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ

3. ด้านปัจจัยสนับสนุนได้แก่

3.1 งบประมาณคือ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการ

3.2 บุคลากร ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของครูและบุคลากร ความรู้ความสามารถครูครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และความเหมาะสมของสัดส่วนจำนวนครูและนักเรียน

3.3 สิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องสมุด ห้องศิลปวัฒนธรรม องค์กรของโรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

3.4 นโยบายหน่วยเหนือประสิทธิผลการบริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษา มีเครื่องบ่งชี้ ดังนี้

3.4.1 ด้านประสิทธิผลการบริหารจัดการ ได้แก่ ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน คือ โรงเรียนที่มีชื่อเสียงทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากขึ้น ผู้บริหารได้รับรางวัลดีเด่นในการบริหารงาน ผู้บริหารและครูได้รับเชิญจากหน่วยงานต่างๆ ไปเป็นวิทยากรบรรยาย และนักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศกิจกรรมด้านต่างๆ

3.4.2 การบรรลุวัตถุประสงค์ของงานโรงเรียน คือ งานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับการยกย่องชมเชย เช่น รางวัลกิจกรรมดีเด่นครูได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูได้รับการส่งเสริม ให้มีคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ มีจำนวนครูเพียงพอ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี รวมทั้งนักเรียนออกกลางคันมีจำนวนน้อย

3.4.3 ด้านความพึงพอใจ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน ผู้ร่วมงานมีความพอใจในการทำงานของผู้บังคับบัญชา มีความพอใจในตัวผู้บังคับบัญชาเป็นต้น มีโอกาสแสดงความสามารถให้ผู้บังคับบัญชาได้เห็น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา มีความพอใจในการเลื่อนระดับขึ้นเงินเดือน

3.4.4 ด้านลักษณะงาน ได้แก่ มีอิสระในการเลือกวิธีทำงาน งานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบมีความเหมาะสม มีความพอใจในรูปแบบการบริหารโรงเรียน มีความพอใจในความมั่นคงในการทำงาน

4. ด้านปัจจัยภายใน ได้แก่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา การได้รับความชื่นชมยินดีในผลงานที่ดี มีโอกาสเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การงานมีความพอใจกับภาระงานที่ปฏิบัติ มีความพอใจกับความรับผิดชอบในหน้าที่หลายอย่าง

5. ปัจจัยในงานโดยทั่วไป คือ มีความพอใจในงานที่ทำโดยรวม

6. ด้านคุณภาพนักเรียน ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

7. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่

7.1 ชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริหารและครู ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา ชุมชนมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนมีจำนวนมากขึ้น

7.2 ชุมชนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เช่น ร่วมในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน และแก้ไขปัญหาของโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาคือชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

7.3 สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ ชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ปกครองและชุมชนร่วมในการระดมทรัพยากรเงินทุนบริจาคเงิน และอุปกรณ์วัสดุครุภัณฑ์ให้แก่โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนให้ความช่วยเหลือในการสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน

พรชัย เจตมาตาม (2556 : 28) ให้คำจำกัดความคำว่า “การจัดการทุนมนุษย์ (Human capital management)” และคำว่า “การจัดการบุคลากรที่เป็นเลิศ (Talent management)” ซึ่งคำทั้งสองนี้ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของต่างประเทศจะใช้ว่า Human capital of talent management และได้ให้ความหมายไว้ว่า “Managing the Knowledge, skills, and capabilities of individuals that have economic value to an organization.” ซึ่งหมายความว่า เป็นกระบวนการจัดการเพื่อให้ได้มา รักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถมีศักยภาพและมีประสิทธิภาพตามกระบวนการดังต่อไปนี้ แหล่งที่มา(Sourcing) การสรรหาและคัดเลือก (Screening and selection) การใช้งาน (Deployment) การอำรรักษา (Retention) และยังได้กล่าวถึงลักษณะของทุนมนุษย์ไว้ว่าทรัพยากรบุคคลถือเป็นทรัพย์สิน (Asset) ที่สำคัญขององค์กรทุนมนุษย์ (Human capital) หมายถึง เทคโนโลยีความรู้ ทักษะและสมรรถนะซึ่งติดตัวบุคคลในองค์กรและมีความจำเป็นในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะเชิงเทคนิค นวัตกรรมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นผู้นำองค์กรใดมีทุนมนุษย์ที่เหนือกว่าก็จะสามารถยืนอยู่ในสถานะที่เหนือกว่าองค์กรคู่แข่งได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การกำหนดบทบาทของผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการทุนมนุษย์/การจัดการบุคลากรที่เป็นเลิศจำเป็นต้องเป็นผู้ดูแลทุนมนุษย์ (Human capital steward) เป็นผู้ประสานสัมพันธ์ (Relationship builder) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Knowledge facilitator) เป็นมืออาชีพที่ฉับไว (Rapid deployment specialist) เป็นผู้บริหารความหลากหลายของพนักงานหรือบุคลากร (Workforce diversity management)

การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหากผู้บริหารมีภาวะผู้นำย่อมจะนำไปสู่ประสิทธิผลการบริหารและการจัดการศึกษา กล่าวคือ การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพครูมีความพึงพอใจนักเรียนมีคุณภาพ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา

สมานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ (2547 :22-25) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้นำที่บริหารแบบฐานโรงเรียน(SBM) ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ ความสามารถในการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย
  - 1.1 มีวิสัยทัศน์ สามารถคาดคะเนอนาคต
  - 1.2 มองเห็นภาพรวม
  - 1.3 ใช้ภาวะผู้นำเชิงเกื้อหนุนแทนการชี้หน้า
  - 1.4 สามารถจูงใจผู้เกี่ยวข้องให้ร่วมกำหนดและยอมรับวิสัยทัศน์ร่วมกัน

- 1.5 มีความสามารถในการวางแผนและออกแบบระบบ
- 1.6 สามารถใช้วิธีทางประชาธิปไตยได้บรรลุจุดหมาย ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ ต่างรับฟังและหาข้อตกลงร่วมกัน
- 1.7 มีความสามารถในการต่อรอง และจัดการกับความขัดแย้ง
- 1.8 พัฒนาบุคลากรอย่างมีเป้าหมายเชิงรุกต่อเนื่อง และขยายผล
2. ความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ ประกอบด้วย
  - 2.1 รู้จักงานวิชาการอย่างถ่องแท้ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการประเมินผล และการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น
  - 2.2 สามารถวางแผนและจัดระบบการนิเทศงานวิชาการได้
  - 2.3 ตระหนักถึงความสำคัญและติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและทันการณ์

3. คุณสมบัติส่วนตัว ประกอบด้วย

- 3.1 มีบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการประสานสัมพันธ์ และแสวงหาความร่วมมือ ทักษะทางสังคม การเป็นผู้นำ และทักษะการสื่อสาร
- 3.2 การปฏิบัติตนเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของผู้ที่เกี่ยวข้อง
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ประยุตโต) (2546 : 28 - 30) กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำซึ่งเปรียบเสมือนที่พึงของคนอื่น ที่บริหารประสบผลสำเร็จ ว่ามีลักษณะดังนี้
  1. ต้องประพฤติดีและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลทั่วไป
  2. ต้องมีกัลยาณมิตร ต้องหาที่ปรึกษาและผู้ร่วมงานที่ดี มีความรู้ความสามารถ และแสวงหาปัญญาเพิ่มเติมอยู่เสมอ
  3. ต้องเป็นคนไม่ประมาท
  4. ต้องเป็นคนเข้มแข็ง กระตือรือร้น เอาจริง แม้จะมีอุปสรรคมีภัยก็ไม่ย่อท้อวางตัวเป็นหลักได้ไม่หวั่นไหว ต่อสิ่งแหวดล้อม
  5. ต้องทำได้ และช่วยคนอื่นทำได้ในสิ่งที่ต้องการจะทำ
  6. สายตากว้างไกล มองกว้างคิดไกลใฝ่สูง ซึ่งเป็นลักษณะทางปัญญา ผู้ที่จะเป็นผู้นำนั้นปัญญาสำคัญที่สุด จำเป็นต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา คือการที่ผู้นำรู้จักตนเอง สามารถวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง เข้าใจในงานและนำพาองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทำงานได้เต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องบริหารงานด้วยคุณธรรม จริยธรรม มุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์และมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2546) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมค่านิยม ความคิดและการประพฤติปฏิบัติ โดยคาดหวังว่าคนที่มีความรู้ความเข้าใจนั้น จะทำให้สังคม

มีความมั่นคงสงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลกแข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสมานฉันท์ จากความสำคัญดังกล่าวและจัดการศึกษา จึงจำเป็นที่ประเทศต้องดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพประชากรและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระหว่างประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการมีทรัพยากรต่างๆสนับสนุนและต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 :11- 14) ไว้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมได้แก่ ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ เรื่องการจัดการการบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

2.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

2.4 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

2.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

3. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.2 ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.3 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดได้ รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

3.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสาน สาระความรู้ต่างๆอย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

3.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

3.6 การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

4. รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ศิลปะ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์การกีฬาและ นันทนาการ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมี ประสิทธิภาพ

5. ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน การสังเกต พฤติกรรมการเรียน ความประพฤติการร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา และสถานศึกษาใช้วิธีการที่ หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการ พิจารณา

6. ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางในการศึกษา เพื่อสร้าง ความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อ การศึกษาต่อสถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและ สังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ หลักสูตรการศึกษาต้องมีลักษณะหลากหลายและจัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลที่สมแก้วและศักยภาพ มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

7. ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรชุมชน องค์กรการปกครอง ส่วนท้องถิ่นองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อชุมชน มีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

8. ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมผู้สอน ให้สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 5-7) ได้กำหนดมาตรฐาน การศึกษาของชาติ โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ในมาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้

1. จัดหลักสูตรการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียนทุกระดับและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่นสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. องค์กรที่ให้บริการทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

3. พัฒนานวัตกรรมและสื่อการจัดการเรียนรู้ และการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

4. ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และวิชาชีพ มีคุณธรรม มีความพึงพอใจ ในการทำงาน และผูกพันกับงาน

5. การบริหารจัดการ ที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน โดยมีองค์กรชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาจัดการเรียนรู้ตามสภาพท้องถิ่น สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม มีความ พึงพอใจต่อการจัดบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา

6. มีการกำหนดระบบประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้

7. การบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

นโยบายของคณะรัฐมนตรี โดย พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : เว็บไซต์) กระทรวงศึกษาธิการได้นำมากำหนดเป็นนโยบายการจัดการศึกษาให้หน่วยงานด้านการศึกษา กระทั่งนำไปเป็นแนวทางจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติมีดังนี้

1. เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรม นำความรู้ สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงความสามัคคีและสันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถานศึกษาอื่น ได้แก่

1.1 ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา

1.2 พัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอน

1.3 สร้างเครือข่ายคุณธรรมในทุกเขตพื้นที่การศึกษา เชื่อมโยงความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำของบ้าน วัด โรงเรียน

2. ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่า ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ให้เด็กที่มีอายุ 7-16 ปี ได้เข้าเรียนทุกคน จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่า โดยการเพิ่มเงินอุดหนุนรายหัวให้เพียงพอ

3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาวิธีการสอนของครูกับนักเรียน โดยเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน แก้ปัญหา การขาดแคลนครูทุกพื้นที่และกลุ่มสาระ ใช้เทคโนโลยีช่วยเพิ่มคุณภาพและขยายโอกาสทางการศึกษา

4. การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ได้แก่

4.1 กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษาทางด้านวิชาการ การบริหารงาน บุคคลงบประมาณและการบริหารทั่วไป

4.2 การพัฒนาผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูแกนนำของพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และสามารถขยายผลได้เต็มพื้นที่

4.3 นำร่องการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มี ศักยภาพและความพร้อมในเขตพื้นที่การศึกษา

4.4 เปลี่ยนฐานะของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่เป็นส่วนราชการและมีศักยภาพและความพร้อมเป็นสถาบันอุดมศึกษา ในกำกับของรัฐ ตามความสมัครใจของแต่ละแห่ง

4.5 จัดระบบการกระจายอำนาจ ไปสู่สถานศึกษาด้านอาชีวศึกษา ตามหลักการ บริหารที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและท้องถิ่น ได้แก่

5.1 ปรับปรุงโครงสร้าง บทบาทและหน้าที่ ของสมาคมผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษาและเขตพื้นที่เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบกว้างขวางขึ้น

5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาของเอกชนทุกระดับทุกประเภท สามารถ จัดการศึกษาได้ตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมุ่งให้เป็นอิสระคล่องตัวและ ไม่เลือกปฏิบัติ

5.3 ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษา ร่วมกับเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาทุกระดับ โดยเน้นการร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบ

ปรัชญา เวสารัชช์ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ควร คำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษา มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1. สารระเหื่อหาในการศึกษา ในกรณีการศึกษาในระบบ สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตร เป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ หลักสูตรเหล่านี้ ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ ขณะเดียวกันสถานศึกษาแต่ละแห่งก็สามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ เนื้อหาสาระ ในหลักสูตรนั้นควรทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ครูต้องทบทวนเนื้อหาสาระที่ตนสอนเพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้อง ทันสมัย และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน หากเห็นว่าเนื้อหาผิดพลาดหรือล้าสมัย ควรแจ้งผู้บริหาร ให้ทราบเพื่อทำการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

2. ครูผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับ การศึกษาอบรมมา ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชา ที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เงื่อนไขสำคัญสำหรับครูคือต้องมีความตื่นตัว อยู่เสมอ ในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ วิชาชีพใหม่ๆและวิทยาการด้านการเรียนการสอน ตลอดเวลา ครูต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ครูในสถานศึกษาต้องได้รับการ พัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

3. สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ กระดานหนังสือเรียน และอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นต้น สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้มืออย่างเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้งานได้และใช้สื่อเหล่านี้เป็นส่วนช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูที่มีคุณภาพต้องสามารถผลิตสื่อและพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับการสอนของตนด้วย

4. รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การศึกษายุคปฏิรูป มีความแตกต่างไปจากการศึกษายุคก่อน ซึ่งเน้น ที่ตัวครู ระบบการศึกษายุคใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน ดังนั้นรูปแบบวิธีการเรียนการสอน จึงแตกต่างไปจากเดิมซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การนำชมนอกสถานที่ การใช้สื่ออุปกรณ์ เครื่องมือประกอบ ผู้สอน ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่มจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ ของผู้เรียนของตน

5. ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่ต้อง รับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากร ทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการ สุขอนามัย รวมทั้งฝ่าย สนับสนุนอื่นๆ

6. เงินทุนสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นเรื่องการลงทุนของรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบ โดยตรงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่รัฐไม่สามารถจัดสรรได้เพียงพอกับความต้องการ ดังนั้น โรงเรียนควรมีการสนับสนุนจากผู้ปกครองชุมชนและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เงินทุนเหล่านี้เป็น องค์กรประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

7. สถานที่และบรรยากาศแวดล้อมในชั้นเรียน เป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ในห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมจึงเป็นส่วนสำคัญ ที่ต้องคำนึงถึงถึงแม้จะมีการจัดการศึกษา โดยใช้สื่อทางไกล ก็ตามยังต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการการผลิตและการถ่ายทอดหรือการทำงานของบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ยังต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการ ศึกษาต้องสนใจดูแลคือความเพียงพอเหมาะสมปลอดภัยและการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ ครูก็ต้องมีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม

8. ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือ ผู้รับการศึกษาและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของ ผู้เรียน เป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับ การเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การ ประเมินและการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวม จึงมิได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่แต่เน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักนิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 3) ได้กำหนดหลักการกระจาย อำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและ การบริหารงานทั่วไปไว้ในร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 สถานศึกษาและส่วนราชการในสังกัดยึดหลักการต่อไปนี้

1. ยึดและดำรงหลักเอกภาพได้มาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา
2. มีความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหาร และการจัดการศึกษา รวมทั้งขีดความสามารถและความรับผิดชอบของผู้รับการกระจายอำนาจ
3. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
4. มุ่งให้เกิดความสำเร็จอยู่ที่สถานศึกษา โดยเน้นให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง เพิ่มความคล่องตัวเพื่อให้การดำเนินการที่กระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน ไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด
5. เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา มอบหมายให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆโดยตรง

สรุปได้ว่าแนวทางในการพัฒนาการศึกษา คือ กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของตนเอง มีการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แนวคิดการนิเทศการศึกษา

แนวคิดการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาซึ่งมีการดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมมือกันปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อคุณภาพของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 36) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติการนิเทศดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตามและประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

การนิเทศเป็นความพยายามในการปรับปรุง และส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้มีความก้าวหน้าและผลสุดท้ายคือการศึกษานักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศเป็นงานที่มีความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเหลือแนะนำครูในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งในการนิเทศมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 4 ประการ คือ เพื่อพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน เพื่อสร้างการประชาสัมพันธ์ และเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

กิติมา ปรีดีติลล (2542 : 265) ได้กล่าวเกี่ยวกับความหมายความจำเป็นและจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนชี้แนะ แนะนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูและการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดหมายที่วางไว้ การนิเทศการศึกษามีความจำเป็น ดังนี้

1. เป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถแตกต่างกัน

2. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู
 3. การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน
 4. เป็นการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่เสมอ
 5. เป็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆช่วยให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาคือ

- 1) เพื่อช่วยให้ครูกู้ค้นหาและรู้วิธีการทำงานด้วยตนเอง
- 2) เพื่อช่วยให้ครูได้รู้จักแยกแยะวิเคราะห์ปัญหาของตนเองโดยช่วยให้ครูละเอียดว่าอะไรที่เป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และจะแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
- 3) เพื่อช่วยให้ครูละเอียดมั่นใจในอาชีพและมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน
- 4) ช่วยให้ครูกู้ค้นหาตำแหน่งวิทยาการและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
- 5) ช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียนและให้การสนับสนุนโรงเรียน
- 6) ช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมและรักษาคุณภาพของการศึกษาของโรงเรียน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษา

สุกานดา ตปนิยางกุล (2547 : 102) ได้กล่าวถึงการนิเทศไว้ว่าการนิเทศการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสำคัญในทุกระดับ และกระบวนการนี้มีไว้เพื่อช่วยครูสอนนักเรียนได้ถูกต้องตามความมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรที่นำมาใช้จะประสบผลสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับครูซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงและเป็นผู้ที่จะต้องคอยช่วยเหลือหรือชี้แนะ ชี้ทาง ให้ครู ได้จัดการเรียนการสอนตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้นั้น ก็คือผู้นิเทศการสอน ซึ่งเมื่อนิเทศแล้วก็จะทำให้ทราบปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่แท้จริงเพื่อจะได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องทันที่และตรงจุดที่สุด ดังนั้นการนิเทศจึงมีความจำเป็นอย่างมากในกระบวนการศึกษา

อำภา บุญช่วย (2547 :111) ได้กล่าวถึงความหมายและจุดมุ่งหมายของการนิเทศว่าหมายถึงความพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างของผู้ที่อยู่ในโรงเรียน ตั้งแต่ผู้บริหารลงไป ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครูรวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้ายคือการศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน
2. ให้ครูที่สอนได้จัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
3. เพื่อให้ครูที่สอนตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้สามารถแก้ปัญหาได้
4. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูที่สอน
5. เพื่อให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงาน เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานในด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 223) ได้สรุปว่าการนิเทศการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาด้านหนึ่งเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ของการจัดการศึกษา ส่วนการนิเทศการสอนเป็นงานย่อยของการนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการสอนในโรงเรียนโดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนและหลักการนิเทศการสอนคือหลักแห่งการส่งเสริมความเจริญงอกงามให้ครูและนักเรียนการจัดอย่างประชาธิปไตย หลักการสร้างสรรค์ หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ หลักการสร้างขวัญและกำลังใจและหลักการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานอื่น

กมล ภูประเสริฐ (2554 : 74) ได้กล่าวเกี่ยวกับการนิเทศไว้ว่าการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นอยู่ตลอดเวลาเพราะถ้าไม่ใช่เพื่อแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาก็จะเป็นความต้องการที่จะพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นตราบใดที่ยังต้องการพัฒนางานความต้องการการนิเทศภายในและการพัฒนาบุคลากรก็ยังคงมีอยู่

สรุปได้ว่าการนิเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกัน เพื่อให้การนิเทศการศึกษามีความชัดเจนขึ้น เนื่องด้วยการนิเทศการศึกษามีความจำเป็นที่สำคัญได้แก่

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน
2. ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูในสถานศึกษา
3. บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถความใกล้ชิดปัญหาที่สุด
4. บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเองสามารถปฏิบัติการนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นคุณลักษณะความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอนเพื่อที่ครูผู้สอนจะได้ใช้ประเมินค่าระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนเพื่อใช้ในการตัดสินผลการเรียน พัฒนาการเรียนของนักเรียนและการจัดการเรียนรู้ของครู มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 150) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนที่ได้จากการสอบที่มุ่งให้ผู้เรียนได้บรรลุตามที่กำหนดไว้

ภพ เลหาไพบูลย์ (2542 : 295) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ จากที่ไม่เคยกระทำได้ กระทำได้น้อก่อนที่จะมีการเรียนรู้ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2548 : 125) ได้ให้ความหมายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 13) ได้บัญญัติศัพท์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใดๆ ที่ต้องอาศัยทักษะหรือมีฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรู้ในวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ

ประทีป ศรีวุ่น (2554 : 23) ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถ ที่เกิดจากการเรียนการสอน การฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่างๆของบุคคล และสามารถวัดได้โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พัชรีย์ เอ็นดูราษฎร์ (2555 : 32) ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการอบรม สั่งสอน การค้นคว้า ประสบการณ์ต่างๆ หรือการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถทางด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

ประดับศิลป์ ซากำนัน (2556 : 33) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นคุณลักษณะความรู้ความสามารถและประสบการณ์การเรียนรู้ที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอนเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปัญญา ศรีผายวงษ์ (2556 : 48) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะทางด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะทางด้านวิชาการที่เกิดจากบุคคล ที่ได้รับการเรียนการสอน ซึ่งต้องอาศัยทักษะและความรอบรู้ ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้นๆ

รดา วัฒนะนิรันดร์ (2558 : 43) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้แล้วเพียงใด รวมถึงการประเมินผลความสำเร็จต่างๆภายหลังจากการเรียนรู้ และได้รับการสั่งสอนทั้งที่เป็นการวัด โดยใช้แบบทดสอบแบบให้ปฏิบัติการ และแบบที่ไม่ใช่แบบทดสอบด้วย

นิชลกานต์ นิทะโน (2559 : 17) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางด้านสติปัญญาของนักเรียนหรือความรู้ความคิดในการเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกฝนและสมรรถภาพทางสมองด้านต่างๆ

เจษฎายุทธ ไกรกลาง (2560 : 29) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง คุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจความสามารถในการนำมวลประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมต่างๆไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ การสะสมประสบการณ์ที่ผ่านมา ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Prescott (1961 : 14-44) ผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้าเรื่องเด็กแห่งมหาวิทยาลัยแมริแลนด์ได้สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไว้ 6 ประการดังนี้

1. ปัจจัยด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพ ข้อบกพร่องและลักษณะท่าทางของร่างกาย
2. ปัจจัยด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว
3. ปัจจัยทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมและฐานะทางบ้าน
4. ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียน กับเพื่อนวัยเดียวกัน
5. ปัจจัยการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติ และแรงจูงใจ
6. ปัจจัยการปรับตัว การแสดงอารมณ์

Bloom ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ (Bloom อ้างใน มานพ ทับทิมเมือง, 2550 : 46)

1. พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของผู้เรียน ซึ่งประกอบ ด้วย ความถนัด และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน

2. คุณลักษณะทางจิตใจหมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ สิ่งใหม่ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียน เจตคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน ระบบการเรียนการสอน การยอมรับความสามารถของตนเอง และลักษณะบุคลิกภาพ

3. คุณภาพการสอน หมายถึง ประสิทธิภาพที่ผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จ ในการเรียนรู้ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อบกพร่อง และการรู้ผลสะท้อนกลับถึงการกระทำของตนเองว่าถูกต้องหรือไม่

สายวรณ บุญคง (อ้างใน ธัญกร คำแวง, 2550 : 23) ได้ให้ความหมาย องค์ประกอบ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง สิ่งที่มีส่วนส่งเสริมความสามารถในการเรียน หรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการเรียนของนักเรียน องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางด้านการคิดของบุคคลอื่น เป็นผลจากการสะสมกันมา ของประสบการณ์ต่างๆรวมทั้งความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิดซึ่งความสามารถเหล่านี้สามารถวัดได้หลายทางคือ

1.1 สมรรถภาพทางสมอง (Mental Abilities)

1.2 ความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude)

1.3 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

1.4 ความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving Ability)

2. องค์ประกอบที่ไม่ใช่ความสามารถทางสติปัญญา เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา ทั้งนี้ เพราะองค์ประกอบทางด้านนี้ จะช่วยให้ผู้ที่มีสติปัญญาเท่ากันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ตัวแปรที่ไม่ใช่ความสามารถทางด้านสติปัญญา ได้แก่ การปรับตัว พื้นฐานทางครอบครัว สภาพบ้าน ความสนใจ ความมุ่งมั่น ทักษะที่มีต่อสถาบัน ต่อวิชาเรียน และต่ออาจารย์ผู้สอน ปัญหาส่วนตัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม วุฒิภาวะ แรงจูงใจ ทักษะทางการเรียน วิธีการสอนของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน การเอาใจใส่ทางการเรียน

ปนัดดา บุญพาวัฒนา (2551 : 9) สรุปไว้ว่า ผลของพฤติกรรมการเรียน หรือที่เรียกว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น จะขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย พันธุกรรม ความถนัด ความสามารถพื้นฐาน ความรู้เดิม แรงจูงใจ ตลอดจนเจตคติที่มีต่อการเรียนและปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย พื้นฐานครอบครัวและสังคม หลักสูตร ลักษณะการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอน สื่อการเรียน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

ศศิธร อนันตโสภณ (2554 : 11) สรุปไว้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายประการสามารถจำแนกได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. ตัวแปรด้านภูมิหลังของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้เดิม ความถนัด แรงจูงใจ อายุ เพศ เจตคติและค่านิยม อาชีพของบิดามารดา
2. ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ วิธีการสอนของครู ประสิทธิภาพของโรงเรียน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

สรุปว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน เช่น พันธุกรรม ความถนัดความสนใจ ความรู้พื้นฐาน ทักษะคิดที่มีต่อรายวิชา เป็นต้น ปัจจัยภายนอก เช่น ครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อม การจัดการเรียน การสอน สื่อการเรียน ครู เพื่อนร่วมชั้นเรียน เป็นต้น

3. ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รวีวรรณ พวงสมบัติ (2553 : 51) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของสมรรถภาพทางสมองซึ่งเป็นผลจากการฝึกฝนอบรม ในช่วงที่ผ่าน มาสามารถวัดได้ 2 ด้าน คือ การวัดด้านการปฏิบัติ และการวัดด้านเนื้อหา ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน

ปัญญา ศรีผายวงษ์ (2556 : 49) สรุปไว้ว่า ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละวิชานั้นสามารถวัดได้ 2 แบบ คือ การวัดด้านการปฏิบัติและการวัดด้านเนื้อหา ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชาที่เรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหาโดยการเขียนตอบนั้น เป็นที่นิยมแพร่หลายในโรงเรียน ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้การสอบวัด เรียกว่า วัดสอบสัมฤทธิ์ หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ประดับศิลป์ ชากำนัน (2556 : 34) สรุปไว้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละวิชานั้น สามารถวัดได้ 2 แบบ คือ การวัดด้านการปฏิบัติเป็นการวัดที่เน้นจากการปฏิบัติหรือผลงานของนักเรียน และการวัดด้านเนื้อหา เน้นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาตามจุดมุ่งหมาย และลักษณะวิชาเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการวัด 2 ด้าน คือ การวัดด้านการปฏิบัติ และการวัดด้านเนื้อหา ซึ่งการวัดด้านการปฏิบัติเน้นลักษณะการวัดที่เน้นกระบวนการลงมือทำของผู้เรียน ส่วนการวัดด้านเนื้อหาเป็นการวัดด้านความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียน โดยใช้เครื่องมือวัด เช่น แบบทดสอบ เป็นต้น

4. หลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 57-58) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดผลการศึกษา ซึ่งจะมีประสิทธิภาพและได้ผลตามจุดมุ่งหมายควรปฏิบัติตามหลักการต่อไปนี้

1. วัดให้ตรงตามจุดประสงค์ในการวัด ควรวัดให้ตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด เพื่อจะได้แปลความหมายให้ถูกต้องและไม่ผิดพลาดในการนำไปใช้ต่อไป ซึ่งความผิดพลาดที่ทำให้การวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์มีดังนี้

- 1.1 ความไม่เข้าใจในคุณลักษณะที่ต้องการ
- 1.2 ใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับตัวแปรที่จะวัด

- 1.3 วัดไม่ครบถ้วน
  - 1.4 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่เหมาะสม
  2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ในการวัดผลการศึกษาเครื่องมือต้องมีคุณภาพ เพื่อผลที่ได้จากการวัดจะสามารถเชื่อถือได้และคะแนนที่ได้จากการวัดสามารถแปลได้ถูกต้อง
  3. มีความยุติธรรม การวัดผลการศึกษา ซึ่งจัดไว้เป็นการวัดตัวแปรทางด้านจิตวิทยา หรือทางสังคมศาสตร์ ถ้าจะให้ได้ดีต้องมีความยุติธรรม สิ่งที่ถูกต้องอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นไปเหมือนกัน ไม่มีการลำเอียง หรือเลือกที่รักมักที่ชัง
- ปรีชวี สวามิวัตต์ (2553 : 39) สรุปไว้ว่า หลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ วัดให้ตรงตามจุดประสงค์ในการวัด ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีความยุติธรรม
- สรุปว่าหลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการวัดจะต้องวัดให้ตรงตามจุดประสงค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดมีคุณภาพเพื่อให้มีความน่าเชื่อถือและแปลความได้ถูกต้อง และมีความยุติธรรมในการวัด อยู่ภายใต้สถานการณ์ที่เหมือนกัน ไม่ลำเอียง

บริบทของโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษา เหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม ตั้งอยู่ที่หมู่ 14 ตำบลนาข่า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40160 โทรศัพท์ 0956706574 e-mail : Lynakhawit @gmail.com Facebook : <https://www.facebook.com/laoyainakhawit> พื้นที่ทั้งหมด 26 ไร่ 139 ตารางวา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่บริการการศึกษา 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลคำแคน ตำบลนางาม ตำบลนาข่า

2. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา

ชื่อ-สกุล ผู้บริหาร นางลัดดา ผาพันธ์ วุฒิกการศึกษาสูงสุดปริญญาโท หลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 - ปัจจุบัน

3. ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์

3.1 ปรัชญาของโรงเรียน

“นตฺถิ ปญญาสมา อาภา” มีความหมายว่า “แสงสว่างเสมอด้วยปัญญา ไม่มี”

3.2 วิสัยทัศน์

ภายในปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม
2. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้ทรัพยากร และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน

3. พัฒนาครู บุคลากรในการผลิตสื่อ-นวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียน

4. ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการของสถานศึกษา

3.4 กลยุทธ์

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ
3. พัฒนาสภาพแวดล้อม สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
4. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

4. จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน

ครู จำนวน 12 คน

พนักงานราชการ จำนวน 1 คน

เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 คน

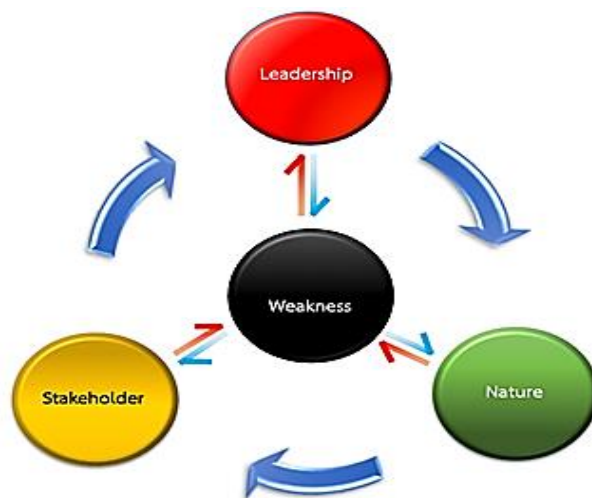
5. จำนวนนักเรียนข้อมูล ณ วันที่ 10 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2561

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าวิทายาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ระดับชั้นเรียน	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	รวม
จำนวนห้อง	1	1	1	1	1	1	6
เพศ	ชาย	12	10	11	5	5	48
	หญิง	9	1	12	6	3	36
รวม	21	11	23	11	8	10	84
เฉลี่ยต่อห้อง	21	11	23	11	8	10	

แนวคิดการบริหารวิชาการโดยใช้ LNW's style

โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าวิทายาคม ได้ข้อสรุปจากการระดมความคิดทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียน โดยมีรูปแบบของโรงเรียน ชื่อว่า LNW's style การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (อ่านว่า ลอ - นอ - วอ - สะ - ไต) มีที่มาจากชื่อในภาษาอังกฤษของโรงเรียน คือ LOAYAINAKHAWITTAYAKHOM SCHOOL มีตัวย่อเป็นอักษรภาษาอังกฤษ L.N.W. และใช้คำว่า Style เนื่องจากมีแนวคิดร่วมกันว่า คำว่า Style หมายถึง รูปแบบวิธีการ แนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนด้วยรูปแบบเฉพาะตัว เน้นกระบวนการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนภายใต้แนวคิดการใช้หลักธรรมชาติ อันสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา มาบูรณาการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทุกกระบวนการเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง LNW's style เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถกำหนดกรอบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถมองเห็นกระบวนการทำงานทั้งหมดตั้งแต่ต้น จนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ดังแผนภูมิที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 วงจรการขับเคลื่อนแนวคิด LNW's style

L (Leadership) คือ ภาวะผู้นำ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนทุกคนต้องเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละด้าน โดยผลัดกันทำหน้าที่ผู้นำผู้ตามที่ดี

N (Nature) คือการใช้หลักธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

W (Weakness) คือจุดอ่อนของโรงเรียนซึ่งเป็นปัญหาที่ทางโรงเรียนต้องการทำการแก้ไข โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

S (Stakeholder) คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนให้การดูแลช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา มีรูปแบบการทำงานดังแผนภูมิที่ 2.2

แผนภูมิที่ 2.2 รูปแบบการทำงานของ LNW's style การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กิจกรรมการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

จากปัญหาคุณภาพผู้เรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าอำเภอวิภาวดี ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกิดจากการอ่านไม่คล่องและเขียนไม่คล่อง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้บริหาร คณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้จัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) โดยมีรูปแบบ วิธีการดังนี้

1. ครูทุกคนช่วยกันจัดกิจกรรมเป็นทีม ในรูปแบบ Team Teaching เน้นกระบวนการทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ใช้ภาวะผู้นำของหัวหน้าทีมเป็นตัวขับเคลื่อน
2. จัดเป็นกิจกรรมซ่อมเสริม สัปดาห์ละ 3 คาบ
3. นักเรียนทุกคน ทุกระดับชั้น เข้าร่วมกิจกรรม แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้แบบคัดกรองการอ่านและเขียน ของศิวกันท์ ปทุมสูติ. (2554). เด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ แก้ไขวิธีเดียว เพื่อพัฒนาได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

กลุ่ม 1 กลุ่มใกล้ขีด คือ กลุ่มนักเรียนที่ต้องการการเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากมีทักษะในการอ่าน การเขียนอ่อน ต้องพัฒนาในเรื่อง การผสมสระ ผันวรรณยุกต์ อ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

กลุ่ม 2 กลุ่มห่วงใย คือ กลุ่มที่มีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านการเขียนดีขึ้น สามารถอ่านคำที่ยากขึ้นได้ อ่านคำตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้ อ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ถูกต้อง และบอกความหมายของคำง่ายๆ เรียนรู้มาตราตัวสะกดแบบตรงตัว ตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มพัฒนา คือ กลุ่มที่สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล สามารถอ่านและเขียนความเรียง สื่อความหมาย และตีความของประโยคที่อ่านได้

กลุ่มที่ 4 กลุ่มส่งเสริม คือ กลุ่มที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียน ได้ตามศักยภาพของนักเรียน นักเรียนกลุ่มนี้สามารถสื่อความหมายของภาษาได้อย่างถูกต้อง เขียนและจับใจความของประโยคที่ได้อ่าน สื่อภาษาและตีความหมายของประโยคและบทกวี สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กุลชญา เทียงตรง (2550) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษา ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การนิเทศการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนวการศึกษา ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยคือ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการสถานศึกษาและองค์กรอื่น 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูป

การศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษา ที่พบมากที่สุดในแต่ละด้านเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย 3 อันดับดังนี้ ปัญหาด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่นคือ ขาดการประสานงานกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีแนวทางการแก้ปัญหาตามลำดับ คือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานวิชาการกับหน่วยงานอื่นและส่งเสริมการประสานงานจัดการฝึกอบรมครูร่วมกันให้มากขึ้น รองลงมา เป็นปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูไม่กล้าทำวิจัย เกรงว่างานวิจัยที่ทำไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ แนวทางแก้ปัญหา คือ การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจและจัดศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำวิจัยบ่อยๆ อย่างต่อเนื่องจากสถานศึกษาอื่นและปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหา คือ ผู้บริหารควรจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มาสาธิตและฝึกปฏิบัติวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติได้จริง

สารพัตน์ แซ่ฮ่วย (2550) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนที่จัดสอนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอปลายพระยา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติมาก ทั้ง 9 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร มีการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ ปรับโครงสร้างหลักสูตร จัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้น 2) การจัดการเรียนการสอนมีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การประเมินผลการเรียนจัดให้มีการประเมินตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ ถือหลักการประเมินตามสภาพจริงเพื่อการพัฒนา 4) การนิเทศภายในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำแผนการนิเทศและนิเทศแบบกัลยาณมิตร 5) การพัฒนาบุคลากร จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร โดยการอบรมประชุมอย่างสม่ำเสมอ 6) การวิจัยและพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำหรือจัดทำนวัตกรรมมาแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ 7) การจัดทำโครงการทางวิชาการ ส่งเสริมให้ดำเนินตามกิจกรรมในโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ 8) การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ จัดให้มีผู้รับผิดชอบงานระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างชัดเจน 9) การประเมินผลงานทางวิชาการ มีการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในการประเมินผลงานทางวิชาการประจำปีเพื่อพัฒนาทางการศึกษา

สมคิด สุกุลสถาปัตย์ (2552) ได้ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาอย่างยั่งยืน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย การสร้างสื่อกลางที่มีศักยภาพในการใช้ความฉลาดทางอารมณ์เป็นฐาน การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การกระตุ้นการใช้ปัญญาและการใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ สำหรับองค์ประกอบการปฏิรูปแบบยั่งยืน ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงสมดุลอย่างต่อเนื่อง เน้นผู้เรียน ปัจจัยนำเข้ามีพลังขับเคลื่อน ผลผลิตมีคุณภาพ ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ

เชิงพลวัต บริบทเหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้แบบพอเพียง ซึ่งปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีอิทธิพลต่อปัจจัยนำเข้ามีพลังขับเคลื่อน กระบวนการเปลี่ยนแปลงสมดุลงต่อเนื่อง โดยทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรูปแบบที่ได้ มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ขวัญใจ ขุนชำนาญ (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ในกลุ่มการศึกษาที่ 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่มีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการสูงที่สุดคือด้านการนิเทศ และติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงสุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลางและมีความสัมพันธ์ทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำตามลำดับ

วีชัย ทิมพิพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอพระแสง เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอพระแสง เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมาก ทั้ง 9 ด้าน คือ 1) การบริหารหลักสูตร โรงเรียนได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่างๆ ของชุมชน 2) การบริหารการเรียนการสอน ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระ ได้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง 3) การวัดและประเมินผลการเรียน 4) การนิเทศภายในสถานศึกษา ครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน 5) การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ โรงเรียนควบคุมดูแลให้มีการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ ให้เป็นไปตามแผนงานของโรงเรียน 6) การวิจัยและพัฒนา โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการวิจัยในชั้นเรียน 7) การจัดโครงการทางวิชาการอื่นๆ โรงเรียนควบคุมดูแลให้มีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการทางวิชาการที่กำหนด 8) ระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ โรงเรียนนำข้อมูลและสารสนเทศทางด้านวิชาการไปใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์และจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน 9) การประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เสาวพรรณ มีแสง (2553) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนาโยง สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติมาก ทั้ง 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนได้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยให้ร่วมกันกำหนดจากการวิเคราะห์ของโรงเรียน 2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่

ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสอดแทรกให้ปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม คุณธรรม ตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ 3) ด้านการวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ครูวัดผลและประเมินผล ตามสภาพจริงได้จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของโรงเรียน 4) การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนได้นำผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการพัฒนา คุณภาพงานวิชาการมาแจ้งให้คณะครูทราบเพื่อนำผลการวิจัยมาปรับใช้ 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อเอกสารประกอบการเรียน ใบงาน แบบฝึก เพื่อใช้ในโรงเรียน 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ครูมีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในหรือภายนอก โรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อกำหนดใน แผนการจัดการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา โรงเรียนมีการนำผลการนิเทศมาพัฒนางานนิเทศของ โรงเรียน 8) การแนะนำการศึกษา โรงเรียนมีการประชุมนักเรียนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตที่ดีในสังคม 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวงฯ เขตพื้นที่ และสมศ. เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพของโรงเรียน 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน โรงเรียนได้ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทางวิชาการโดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น โรงเรียนเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับ หน่วยงานอื่นๆ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โรงเรียนได้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการ เลี้ยงดูและอบรมนักเรียนทางบ้านกับคณะครูเพื่อพัฒนานักเรียนร่วมกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

สมิท (Smith, 1971) ได้ทำการวิจัยการพรรณนาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพของครูใหญ่โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่ทำให้งานเกิด ประสิทธิภาพนั้น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารระดับสูงกว่า คณะกรรมการ 2) การวางแผนและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับคณะครูในโรงเรียน 3) สร้างความเข้าใจ ในการติดต่อที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน 4) กระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาทั้งด้านอาชีพ และด้านส่วนตัว 5) ทำให้มีความมั่นคงและเชื่อมั่นในตนเองสูงในบรรยากาศของโรงเรียน 6) อุปการะครู 7) ร่วมมือ ในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลและให้ความถูกต้องและยุติธรรมเท่าที่ทำได้ 8) พัฒนาตนเอง ในด้านวิชาการ 9) สามัคคีร่วมมือกับครู ส่งเสริมโรงเรียนของตน 10) ทำงานตามโครงการพัฒนาต่างๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 11) ทำงานอย่างมีสัมพันธภาพอันดีกับชุมชน 12) เป็นผู้นำทางวิชาการ

แมคคาธี (Mc Cathy, 1976) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาและครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความเห็น ไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ เรื่อง การสังเกตการณ์การสอน การวัดและประเมินผล การจัดตั้งคณะกรรมการการบริหารงานวิชาการ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็น

ตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนสมควรจะมีบทบาทความรับผิดชอบและการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

เดซุเฮล (Desauhel, 1978) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐดาโกตาเหนือ สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าควรใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนและยังมีความเห็นต่อไปอีกว่า ควรปฏิบัติหน้าที่ให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่แล้วและถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร

ครูล์ และคณะ (Krull and et., 2007) ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับการจำแนกตัวชี้วัดการพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาวิชาชีพครู ระหว่างการวิเคราะห์การทำงานของครูใหม่และครูที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในด้านการรับรู้ศักยภาพในการคิดและการแก้ปัญหา การให้ความเห็นสะท้อนกลับต่อเหตุการณ์ในชั้นเรียนด้วยทฤษฎีด้านกลยุทธ์แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการสอนมานานจะมีความสามารถในการสอนและกลยุทธ์ในการสอนได้ดีมากกว่าครูใหม่ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

สเตอร์ทซ์ (Sturtz, 2008) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการปฏิบัติการสอนของครู และความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติการสอนของครู และความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการสังเกตการณ์สอน การสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การสอนของครูมีการเตรียมแผนการสอน มีการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการสอน มีการเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียน มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นอกจากนี้ครูยังมีการวางแผนสำหรับการเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น และครูยังเน้นการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เดวิด (David, 2009) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการพบว่า การปรับปรุงงานวิชาการของครู ช่วยให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติที่ดีที่สุดของครู ด้านการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การให้ความเสมอภาคทางการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เป็นต้น โดยครูต้องพัฒนาและหาวิธีที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพในการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

กรอสแมน (Grossman, 2009) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ดีต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู โดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรให้ในการพัฒนาครู จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development(4D) ปีการศึกษา 2561 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม 2) เพื่อประเมินกระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การจัดกระทำและเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ คณะครูจำนวน 12 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ตำบลนาข้าว อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 84 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะครูจำนวน 12 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ตำบลนาข้าว อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 84 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
- 2) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

3. การจัดกระทำและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยในขั้นตอนการทดลองมีแบบการวิจัย ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยประชุมคณะครู บุคลากรโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการวิจัย การนำผลมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม

2) ผู้วิจัย ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับคณะครู เพื่อศึกษาข้อมูล สภาพปัญหาของนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นกระบวนการส่งเสริมภาวะความเป็นผู้นำของคณะครูสำหรับกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ LNW's Style

3) วิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา บริบท และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

4) ผู้วิจัย คณะครู ร่วมกันออกแบบกำหนดการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน โดยดำเนินการออกแบบกำหนดการจัดกิจกรรม เป็น 2 ภาคเรียน ในปีการศึกษา 2561

5) วิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ โดยเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ทั้งใน และนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดกิจกรรม

6) ร่วมกันนำเสนอกำหนดการจัดกิจกรรมเพื่อดำเนินการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม โดยการวิเคราะห์ร่วมกัน และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้สมบูรณ์

7) คณะครูทุกคนเป็นผู้จัดกิจกรรมโดยแบ่งกลุ่มครูผู้จัดกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้ครูทุกกลุ่มมีอิสระในการออกแบบกิจกรรมให้มีความหลากหลาย และสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

8) คณะครูดำเนินการทดสอบความสามารถด้านการอ่านและการเขียน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ด้วยแบบทดสอบการอ่านและเขียนเพื่อคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียน โดยใช้แบบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ใช้คำทดสอบมาตรฐาน 50 คำ ชุดที่ 1 ตามแนวคิดของศิวากานท์ ปทุมสูติ (2554:45-46)

9) วิเคราะห์ผลการทดสอบด้านการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาชาวิทยาฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 84 คน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถ จากผลการทดสอบการอ่านและเขียนคำภาษาไทย โดยจัดเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่ม 1 กลุ่มใกล้ชิด คือ กลุ่มนักเรียนที่ต้องการ การเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากมีทักษะในการอ่าน เขียนอ่อน ต้องพัฒนาในเรื่อง การผสมสระ ผันวรรณยุกต์ อ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

กลุ่ม 2 กลุ่มห่วงใย คือ กลุ่มที่มีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านการเขียนดีขึ้น สามารถอ่านคำที่ยากขึ้นได้ อ่านคำตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้ อ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ถูกต้อง และบอกความหมายของคำง่าย ๆ เรียนรู้มาตราตัวสะกดแบบตรงตัว ตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มพัฒนา คือ กลุ่มที่สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล สามารถอ่านและเขียนความเรียง สื่อความหมาย และตีความของประโยคที่อ่านได้

กลุ่มที่ 4 กลุ่มส่งเสริม คือ กลุ่มที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียน ได้ตามศักยภาพของนักเรียน นักเรียนกลุ่มนี้สามารถสื่อความหมายของภาษาได้อย่างถูกต้อง เขียนและจับใจความของประโยคที่ได้อ่าน สื่อภาษาและตีความหมายของประโยค และบทกวี สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย วิเคราะห์ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล นำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง

10) จัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องและเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ตามแผนการจัดกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มได้กำหนดไว้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนคำ กลุ่มคำ ประโยค เรื่องราว โดยทีมครูผู้สอน มีการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับ

การพัฒนาการอ่านและเขียนตามศักยภาพ ความรู้ ความสามารถด้านการอ่านและเขียนของผู้เรียน นำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านเขียน ตามระดับความสามารถของนักเรียน โดยมีการวัดและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ในระหว่างการร่วมกิจกรรม และหลังสิ้นสุดการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งบันทึกผลโดยละเอียด

11) ทดสอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน หลังการเข้าร่วมกิจกรรม

12) นิเทศครูผู้สอน เพื่อประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ของครูภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมในภาคเรียนถัดไป

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบคัดกรองการอ่านและเขียนคำภาษาไทย

การสร้างแบบทดสอบคัดกรองการอ่านและเขียนคำภาษาไทย มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการแก้ปัญหาการอ่านและเขียนภาษาไทย

2) วิเคราะห์จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม และสร้างแบบทดสอบคัดกรองการอ่านและเขียนคำภาษาไทย โดยนำแนวคิดการพัฒนาการอ่านและการเขียนของนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านและการเขียน จากหนังสือเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้ปัญหานิตเดียว(ศิวกันท์ ปทุมสูติ. 2554) มาใช้ในการทดสอบทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

1) ผู้วิจัยและคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม ประชุมร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศติดตามที่มีความเหมาะสม

2) ผู้วิจัยออกแบบแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ชนิดกึ่งโครงสร้าง(Semi Structure) ให้ครอบคลุมเนื้อหาการประเมิน มีลักษณะเป็นข้อคำถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดการให้คะแนนใช้วิธีกำหนดน้ำหนักคะแนนตัวเลือก กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ยแต่ละข้อตามแนวของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 63-71) ดังนี้

ระดับคุณภาพ	ความหมาย
5	ระดับ ดีมาก
4	ระดับ ดี
3	ระดับ พอใช้
2	ระดับ ต้องปรับปรุง
1	ระดับ ต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

การแปลความหมายข้อมูล	ขอบเขต	ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด	ดังนี้
4.51-5.00	หมายถึง	มี	มีค่าระดับคุณภาพ ดีมาก
3.51-4.50	หมายถึง	มี	มีค่าระดับคุณภาพ ดี
2.51-3.50	หมายถึง	มี	มีค่าระดับคุณภาพ พอใช้
1.51-2.50	หมายถึง	มี	มีค่าระดับคุณภาพ ต้องปรับปรุง
1.00-1.50	หมายถึง	มี	มีค่าระดับคุณภาพ ต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

3) นำแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหาในการประเมินตามตัวชี้วัด กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- +1 เมื่อแน่ใจว่ามีความเหมาะสม
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความเหมาะสม
- 1 เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความเหมาะสม

กำหนดค่าความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 71)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่วัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4) นำแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) มาปรับปรุงและแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5) นำแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ดำเนินการนิเทศครูผู้สอน เพื่อประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ของครู

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในขั้นตอนการทดลองกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) เป็นการวิจัยที่มีรูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทำการทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ซึ่งวางแผนการดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัย และคณะครูบุคลากรโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ร่วมประชุมหารือเพื่อทบทวนพิจารณาสภาพปัญหาคุณภาพผู้เรียน พบว่านักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา มีปัญหาด้านการอ่านและเขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากทักษะการอ่านและเขียนเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) มาอย่างต่อเนื่อง แต่ขาดการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีขั้นตอน

การดำเนินงานไม่เป็นระบบ คณะครูผู้จัดกิจกรรมขาดกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน จึงได้มีการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นระบบ ชัดเจน โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3.3.2 จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 – 2 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 40 สัปดาห์

3.3.3 จัดสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

1) แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและเขียนคำภาษาไทย

2) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่อง

เขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

3.4 ชั้นทดลอง

1) ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ออกเป็น 4 กลุ่ม ตามศักยภาพทางการอ่านและการเขียนของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินคัดกรองการอ่าน และแบ่งครูรับผิดชอบประจำกลุ่มดูแลเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการอ่าน การเขียน การพูด และการคิดวิเคราะห์ จัดตารางการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง สัปดาห์ละ 3 คาบ ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมไว้ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ปฏิทินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านและเขียน ปีการศึกษา 2561

สัปดาห์ ที่	กิจกรรมพัฒนาการอ่านเขียน				ผู้รับผิดชอบ
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	
1	<p>คัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยใช้แบบประเมินคัดกรองการอ่าน นำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านเขียน ตามระดับความสามารถของนักเรียน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้</p> <p><u>กลุ่ม 1 กลุ่มใกล้ชิด</u> คือ กลุ่มนักเรียนที่ต้องการ การเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากมีทักษะในการอ่าน เขียนอ่อน ต้องพัฒนาในเรื่อง การผสมสระ ผันวรรณยุกต์อ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกด</p> <p><u>กลุ่ม 2 กลุ่มห่วงใย</u> คือ กลุ่มที่มีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านการเขียนที่ดีขึ้น สามารถอ่านคำที่ยากขึ้นได้ อ่านคำตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้ อ่านออกเสียง คำควบกล้ำได้ถูกต้อง และบอกความหมายของคำง่ายๆ เรียนรู้มาตราตัวสะกด แบบตรงตัว ตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้</p> <p><u>กลุ่มที่ 3 กลุ่มพัฒนา</u> คือ กลุ่มที่สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล สามารถอ่านและเขียนความเรียง สื่อความหมายและตีความของประโยค ที่อ่านได้</p> <p><u>กลุ่มที่ 4 กลุ่มส่งเสริม</u> คือ กลุ่มที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียน ได้ตามศักยภาพของนักเรียน นักเรียนกลุ่มนี้สามารถสื่อความหมายของ ภาษาได้อย่างถูกต้อง เขียนและจับใจความของประโยคที่ได้อ่าน สื่อภาษาและ ตีความหมายของประโยค และบทกวี สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องตามหลัก ภาษาไทย</p>				<p>ผู้อำนวยการ และคณะครู ประจำกลุ่ม ตามคำสั่ง โรงเรียน เหล่าใหญ่ นานา วิทยาคม ที่ 62/2561 เรื่อง แต่งตั้ง คณะพัฒนา โครงการอ่าน คล่องเขียน คล่อง 4 Group Development (4D)</p>

ลำดับ ที่	กิจกรรมพัฒนาการอ่านเขียน				ผู้รับผิดชอบ
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	
2	เข้ากลุ่มปฐมนิเทศ เพื่อรับฟังการชี้แจง วัตถุประสงค์ของโครงการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)				
3	ทดสอบการอ่านออกเสียงคำกลุ่ม 1 จำนวน 50 คำ	ทดสอบการอ่านออกเสียงคำกลุ่ม 2	ทดสอบการอ่านออกเสียงจากประโยคที่กำหนด	ทดสอบการอ่านผ่านกิจกรรม อ่านไม่ออกบอกให้รู้	คณะครูประจำกลุ่มตามคำสั่งโรงเรียนเหล่าใหญ่ นาข้า วิทยาคม ที่ 62/2561 เรื่อง แต่งตั้ง คณะพัฒนา โครงการ อ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Development (4D)
4	เขียนตามคำบอก คำกลุ่ม 1	เขียนตามคำบอกคำกลุ่ม 2	เขียนตามคำบอก คำกลุ่ม 3	เขียนตามคำบอกคำกลุ่ม 4	
5	เขียนคำศัพท์จากคำอ่าน	เขียนคำศัพท์จากคำอ่าน	เขียนคำศัพท์จากคำอ่าน	เขียนคำศัพท์จากคำอ่าน	
6	กิจกรรมประเมินความสามารถในการเขียน โดยเขียนจากคำอ่าน	กิจกรรมประเมินความสามารถในการเขียน โดยเขียนจากคำอ่าน	กิจกรรมประเมินการอ่าน และเขียนจากเรื่องนางสาวบุญศรี	กิจกรรมประเมินการอ่านและเขียนจากกิจกรรม อ่านคำศัพท์เติมคำอ่าน	
7	วัดความสามารถด้านการอ่านมาตรา ก กา	วัดความสามารถด้านการอ่านจากนิทานที่เลือก	วัดความสามารถด้านการอ่านและเขียนจากเรื่องมะขวิด	วัดความสามารถด้านการอ่านและเขียนจากเรื่อง บ้านทีกของศิขรา	
8	ประเมินการเขียนโดยเขียนตามคำบอก มาตรา ก กา	ประเมินการเขียนคำจากนิทานที่เลือก	ประเมินการอ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่าน	ประเมินการอ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่าน	
9	แต่งประโยคสร้างสรรค์ พรรษาไปกับมาตรา ก กา	แต่งนิทานสี่กรอบตามความชอบแต่ละบุคคล	แต่งเรื่องสั้น ตามแนวคิดและความชอบ	การเขียนบันทึกประจำวัน	
10	วัดความสามารถด้านการอ่านมาตรา กก	วัดความสามารถด้านการอ่าน คำควบกล้ำแท้	ประเมินความสามารถการอ่าน คำที่กำหนดจำนวน 50 คำ	ประเมินความสามารถการเขียน จากกิจกรรม คำเขียนตามคำอ่าน	
11	ประเมินการเขียนโดยเขียนตามคำบอก มาตรา กก	ประเมินการเขียนคำควบกล้ำแท้	ประเมินการเขียนจากคำที่กำหนดจำนวน 20 คำ	ประเมินการเขียนจากคำที่กำหนดจำนวน 20 คำ	
12	แต่งประโยคมาตรา กก	แต่งประโยคจากคำควบกล้ำแท้	เขียนความเรียงจากคำที่กำหนดให้	เขียนความเรียงจากคำที่กำหนดให้	

ลำดับ ที่	กิจกรรมพัฒนาการอ่านเขียน				ผู้รับผิดชอบ
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	
13	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน มาตรา กง	วัดความสามารถ ด้านการอ่านจาก เพลงคาราโอเกะ	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน พร้อมตอบคำถาม จากเรื่อง ทิฐิเป็น เหตุ	วัดความสามารถด้าน การอ่านและเขียน กิจกรรมการอ่านคำ ประพันธ์ แล้วตอบ คำถาม	คณะครู ประจำกลุ่ม ตามคำสั่ง โรงเรียน เหล่าใหญ่ นาซ่า วิทยาคม ที่ 62/2561 เรื่อง แต่งตั้ง คณะพัฒนา โครงการ อ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Development (4D)
14	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอกมาตรา กง	ประเมินการเขียน ตามคำบอกจาก คำในเพลง	เลือกถ้อยความ ถูกใจแต่งเรื่องราว ให้ถูกต้อง	พัฒนาการเขียน จาก การถอดคำประพันธ์	
15	แต่งประโยค สร้างสรรค์ หรรษาไปกับ มาตรา กง	แต่งประโยค สร้างสรรค์ ใช้คำ จากบทเพลง	วัดความสามารถ การอ่านและเขียน คำอ่าน	วัดความสามารถการ อ่าน และเขียนคำ อ่าน	
16	ประเมินผล ความสามารถการ อ่านจาก เรื่อง ความสำเร็จของ อเนก	ประเมิน ความสามารถ การอ่านจากเรื่อง ความสำเร็จของ อเนก	ประเมิน ความสามารถการ เขียนคล่อง โดย เขียนเรื่องจาก ภาพที่กำหนด	ประเมิน ความสามารถการ เขียนคล่อง โดยเขียน เรื่องจากภาพที่ กำหนด	
17	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน มาตรา กบ	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน มาตรา กก กบ กง	วัดความสามารถ ด้านการอ่านจับ ใจความ	วัดความสามารถด้าน การอ่านบทประพันธ์	
18	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอกมาตรา กบ	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอกมาตรา กก กบ กง	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอก จากเรื่องที่ อ่าน	ประเมินการเขียน โดยเขียนคำประพันธ์ จากหัวข้อที่กำหนด	
19	ประเมินผล พัฒนาการอ่าน ประจำภาคเรียน	ประเมินผล พัฒนาการอ่าน ประจำภาคเรียน	ประเมินผล พัฒนาการอ่าน ประจำภาคเรียน	ประเมินผล พัฒนาการอ่าน ประจำภาคเรียน	
20	สรุปผลการจัดกิจกรรมภาคเรียนที่ 1/2561				
21	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน มาตรา กม	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน คำควบไม้แท้	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน จับใจความ จาก เรื่องสั้น เด็กที่ครู ไม่ต้องการ	วัดความสามารถด้าน การอ่านจับใจความ จากคำประพันธ์ที่ กำหนด	

ลำดับ ที่	กิจกรรมพัฒนาการอ่านเขียน				ผู้รับผิดชอบ
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	
22	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอก มาตรา กม	ประเมินการ เขียน โดยเขียน ตามคำบอก คำควบไม่แท้	ประเมินการเขียน โดยการเขียนแสดง ความคิดเห็นจาก เรื่อง เด็กที่ครูไม่ ต้องการ	ประเมินการเขียน โดยการเขียนแสดง ความคิดเห็นจากคำ ประพันธ์	นาข้า วิทยาคมที่ 199/2561 เรื่อง แต่งตั้ง คณะพัฒนา โครงการ อ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Developme nt (4D)
23	แต่งประโยค สร้างสรรค์ ทรราช ไปกับ มาตรา กม	แต่งประโยคจาก คำควบไม่แท้	แต่งเรื่องสั้น ตาม ความสนใจ	แต่งบทกวี หรือคำ ประพันธ์	
24	กิจกรรมนิทาน ทรราช ภาษาน่า อ่าน	กิจกรรมนิทาน ทรราช ภาษา น่าอ่าน	กิจกรรมเรื่องสั้น ทรราช ภาษา น่าอ่าน	กิจกรรมกวีพาเพลิน ภาษาน่าอ่าน	
25	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน มาตรา กน	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน คำมาตรา กม กน กต	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน เพื่อวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย จากเรื่องที่อ่าน	วัดความสามารถด้าน การอ่าน เพื่อ วิเคราะห์ จุดเด่น จุด ด้อย จากคำประพันธ์ ที่อ่าน	
26	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอก มาตรา กน	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอก มาตรา กม กน กต	ประเมินการเขียน โดยเขียนวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อยจาก เรื่องที่อ่าน	ประเมินการเขียน โดยเขียนวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อยจาก คำประพันธ์ที่อ่าน	
27	แต่งประโยค สร้างสรรค์ ทรราช ไปกับ มาตรา กน	แต่งประโยค สร้างสรรค์มาตรา กม กน กต	เขียนคำโฆษณา ชี้ชวนให้อ่าน	ร่วมระดมความคิด พิชิตถ้อยความ เรียง ร้อยบทกวี	
28	กิจกรรมชวนเขียน ชวนเล่า (เขียน เรื่องจากภาพ)	กิจกรรมชวน เขียนชวนเล่า (เขียนเรื่อง จากภาพ)	กิจกรรมชวนเขียน ชวนเล่า(เขียนเรื่อง จากภาพ)	กิจกรรมชวนเขียน ชวนเล่า (เขียนคำ ประพันธ์จากภาพ)	
29	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน มาตรา กต	วัดความสามารถ ด้านการอ่านคำที่ มีอักษรนำ	วัดความสามารถ ด้านการอ่านจับ ใจความ	วัดความสามารถด้าน การอ่านคำประพันธ์	
30	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอก มาตรา กต	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอก คำที่มี อักษรนำ	ประเมินการเขียน โดยเขียนเรียงความ หนังสือที่ฉันรัก	ประเมินการเขียน โดย เขียนคำ ประพันธ์ในหัวข้อ หนังสือที่ฉันรัก	

ลำดับ ที่	กิจกรรมพัฒนาการอ่านเขียน				ผู้รับผิดชอบ
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	
31	แต่งประโยค สร้างสรรค์ ทรราช ไปกับ มาตรา กด	แต่งประโยค จากคำที่มี อักษรนำ	เขียนแสดงความ คิดเห็น เรียงความ ที่ได้อ่าน	เขียนแสดงความ คิดเห็น คำประพันธ์ที่ ได้อ่าน	คณะครู ประจำกลุ่ม ตามคำสั่ง
32	เพลงพาเพลิน ประเมินการอ่าน	เพลงพาเพลิน ประเมินการอ่าน	เพลงพาเพลิน ประเมินการอ่าน	กวีพาเพลิน ประเมิน การอ่าน	โรงเรียน เหล่าใหญ่
33	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน มาตรา เกย	อ่านนิทาน จับ ใจความที่ได้ จากเรื่อง	ประเมินการอ่าน จับใจความผ่าน การเล่าเรื่อง	ประเมินการอ่าน จับใจความผ่านการ เล่าเรื่อง	นาซ่า วิทยาคม ที่199/2561
34	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอก มาตรา เกย	เล่าเรื่องย่อจาก นิทานที่อ่าน	ประเมินการเขียน วิเคราะห์ โดยการ วิเคราะห์เรื่องสั้น	ประเมินการเขียน วิเคราะห์ โดยการ วิเคราะห์คำประพันธ์	เรื่อง แต่งตั้ง คณะพัฒนา โครงการ
35	แต่งประโยค สร้างสรรค์ ทรราช ไปกับ มาตรา เกย	แต่งประโยคสร้าง นิทาน เตรียม ภาพประกอบ	เขียนวิเคราะห์เรื่อง สั้น จากเรื่อง เด็กที่ ครูไม่ต้องการ	เขียนวิเคราะห์ เรื่องสั้น จากเรื่อง ขวัญสงฆ์	อ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Development (4D)
36	กิจกรรมนิทานสี่ กรอบ เขียนเรื่องที่ ชอบ นำเสนอ ผลงาน	กิจกรรมนิทานสี่ กรอบ เขียนเรื่อง ที่ชอบ นำเสนอ ผลงาน	กิจกรรมเขียน เรื่องสั้น นำเสนอ โครงเรื่อง	กิจกรรมเขียนเรื่องสั้น นำเสนอผลงาน	
37	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน มาตรา เกอว	วัดความสามารถ ด้านการอ่าน จากนิทานที่ นักเรียนเลือก	วัดความสามารถ ด้านการอ่านและ เขียน รายงาน พัฒนาการ การเขียนเรื่องสั้น	วัดความสามารถด้าน การอ่านและเขียน รายงานพัฒนาการ การเขียนคำประพันธ์	
38	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอกมาตรา เกอว	ประเมินการเขียน โดยเขียนตามคำ บอกจากนิทาน	ประเมินการเขียน โดย นำเสนอเรื่อง สั้น คนละ 1 เรื่อง	ประเมินการเขียนโดย นำเสนอคำประพันธ์ คนละ 2 บท	
39	แต่งประโยค สร้างสรรค์ ทรราช ไปกับมาตรา เกอว	ประเมินการอ่าน คำควบล้ำ คำที่มีอักษรนำ	ประเมินการเขียน โดย นำเสนอเรื่อง สั้น คนละ 1 เรื่อง	ประเมินการเขียนโดย นำเสนอคำประพันธ์ คนละ 2 บท	
40	ประเมินผลพัฒนา การอ่านเขียน สรุปผลประจำ ภาคเรียน	ประเมินผล พัฒนาการอ่าน เขียน สรุปผล ประจำภาคเรียน	ประเมินผล พัฒนาการอ่าน เขียน สรุปผล ประจำภาคเรียน	ประเมินผล พัฒนาการอ่านเขียน สรุปผลประจำ ภาคเรียน	

2) ระหว่างการดำเนินกิจกรรม ได้มีการบันทึกพัฒนาการอ่าน และเขียน ของนักเรียน ในแต่ละกลุ่ม และมีการร่วมประชุมหารือเพื่อปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรม และออกแบบ แบบฝึกทักษะให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีการประชุมกลุ่มย่อย ระหว่างทีมครูผู้สอนในแต่ละกลุ่ม และการประชุมกลุ่มประจำเดือน เพื่อรายงานผลการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน แต่ละกลุ่มและรับการนิเทศ นำไปสู่การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม และพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน และเขียน โดยมีการบันทึกการประชุมเพื่อนำผลที่ได้มาสรุปเป็นภาพรวม เมื่อสิ้นสุดการร่วมกิจกรรม ตามกำหนดการสอน มีการทดสอบพัฒนาการ การอ่านและเขียน โดยบันทึกผลการพัฒนาการอ่าน และเขียนของผู้เรียน เพื่อนำผลไปพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางการอ่านและเขียนที่สูงขึ้น ดำเนินการ ทดสอบทักษะการอ่าน เขียน ระหว่างเรียน และจัดการทดสอบระหว่างภาค ในสัปดาห์ที่ 10 และ สอบวัดผลปลายภาค สัปดาห์ที่ 19 เพื่อนำผลการทดสอบของนักเรียนรายบุคคล มาพิจารณาเลื่อน กลุ่ม และเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียน สะท้อนผลการจัดกิจกรรม 4D ตลอดภาคเรียนที่ 1/2561 เพื่อนำผลมาพัฒนาวางแผนการจัดกิจกรรม ให้มีความเหมาะสม ในภาคเรียนที่ 2/2561

3) นำผลการพัฒนาที่ได้จากการทดสอบการอ่านและเขียน ก่อนและหลังการเข้าร่วม กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4) ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ตลอด ภาคเรียนที่ 1/2561 นำผลมาพัฒนาวางแผนการจัดกิจกรรม ให้มีความเหมาะสม ในภาคเรียนที่ 2/2561

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 พัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 วิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ภูน้ำชาวิทยาคม โดยนำแบบบันทึกการนิเทศติดตาม การจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ไปตรวจ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และความเหมาะสมของภาษา ที่ใช้เกณฑ์ การให้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีระดับการ ประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบบันทึกการนิเทศติดตามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัด กิจกรรม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบบันทึกการนิเทศติดตามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัด กิจกรรมหรือไม่

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบบันทึกการนิเทศติดตามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัด กิจกรรม

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1) แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -6 นำผลการทดสอบและบันทึกผลด้านการอ่านและเขียนวิเคราะห์เป็นรายกลุ่ม แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถด้านการอ่านและเขียนในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ

2) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) วิเคราะห์ผลการประเมินด้วยการนิเทศติดตามของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเฉลี่ยรวม เปรียบเทียบผลการประเมินด้วยการนิเทศติดตามระหว่างภาคเรียนที่ 1/2561 และ 2/2561

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

F แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละระดับการประเมิน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือหาค่าความตรงโดยทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) กับแบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) และ (IOC) คำนวณจากสูตร(ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542 :235)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. หาค่าเฉลี่ยของแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน ค่าเฉลี่ยของแบบบันทึกการนิเทศแต่ละภาคเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือดังนี้

1) แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

2) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติพื้นฐานดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดสอบและบันทึกผลด้านการอ่านและเขียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ เป็นรายกลุ่ม ตามระดับความสามารถด้านการอ่านและเขียน แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถด้านการอ่านและเขียนในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2

ผลการวิเคราะห์การประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ปีการศึกษา 2561 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยประเมินเป็นกลุ่ม ตามระดับความสามารถด้านการอ่าน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มใกล้ขีด กลุ่มที่ 2 กลุ่มห่วงใย กลุ่มที่ 3 กลุ่มพัฒนา และกลุ่มที่ 4 กลุ่มส่งเสริม มีผลการประเมินเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 สรุปผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

กลุ่ม	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	ระดับความสามารถด้านการอ่าน											
		ดีเยี่ยม		ดีมาก		ดี		พอใช้		ควรปรับปรุง		ปรับปรุงเร่งด่วน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่ม 1	20	-	-	-	-	-	-	13	65.0	5	25.0	2	10.0
กลุ่ม 2	20	-	-	3	15.0	14	70.0	3	15.0	-	-	-	-
กลุ่ม 3	26	6	23.07	13	50.0	7	26.92	-	-	-	-	-	-
กลุ่ม 4	18	13	72.22	5	27.77	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.1 พบว่าในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 นักเรียนกลุ่ม 1(กลุ่มใกล้ขีด) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 20 คน มีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ในระดับพอใช้ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 ระดับควรปรับปรุง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และระดับปรับปรุงเร่งด่วน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 นักเรียนกลุ่ม 2 (กลุ่มห่วงใย) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 20 คน มีผลการประเมินในระดับดีมาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ระดับดี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 ระดับพอใช้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 นักเรียนกลุ่ม 3 (กลุ่มพัฒนา) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 26 คน มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 23.07 ระดับดีมาก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ระดับดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 26.92 นักเรียนกลุ่ม 4 (กลุ่มส่งเสริม) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 18 คน มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22 ระดับดีมาก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 27.77

ตารางที่ 4.2 สรุปผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาكم ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

กลุ่ม	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	ระดับความสามารถด้านการอ่าน											
		ดีเยี่ยม		ดีมาก		ดี		พอใช้		ควรปรับปรุง		ปรับปรุงเร่งด่วน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่ม 1	20	-	-	2	10.0	6	30.0	8	40.0	3	15.0	1	5.0
กลุ่ม 2	20	-	-	14	70.0	5	25.0	1	5.0	-	-	-	-
กลุ่ม 3	26	10	38.46	10	38.46	6	23.07	-	-	-	-	-	-
กลุ่ม 4	18	15	83.33	3	16.66	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่าในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 นักเรียนกลุ่ม 1 (กลุ่มใกล้ขีด) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 20 คน มีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development(4D) ในระดับดีมาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ระดับดี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ระดับพอใช้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ระดับปรับปรุง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 และระดับปรับปรุงเร่งด่วน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 นักเรียนกลุ่ม 2 (กลุ่มห่วงใย) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 20 คน มีผลการประเมินในระดับดีมาก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 ระดับดี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ระดับพอใช้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 นักเรียนกลุ่ม 3 (กลุ่มพัฒนา) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 26 คน มีผลการประเมิน ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 ระดับดีมาก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 ระดับดี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 23.07 นักเรียนกลุ่ม 4 (กลุ่มส่งเสริม) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 18 คน มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ระดับดีมาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาكم ภาคเรียนที่ 1 – 2 ปีการศึกษา 2561

กลุ่ม	ความสามารถด้านการอ่าน												ค่าเฉลี่ยผลการพัฒนาเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2						
	ระดับความสามารถด้านการอ่าน (ร้อยละ)						ระดับความสามารถด้านการอ่าน (ร้อยละ)						
	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ปรับปรุงเร่งด่วน	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ปรับปรุงเร่งด่วน	
กลุ่ม 1	-	-	-	65.0	25.0	10.0	-	10.0	30.0	40.0	15.0	5.0	40.0
กลุ่ม 2	-	15.0	70.0	15.0	-	-	-	70.0	25.0	5.0	-	-	65.0
กลุ่ม 3	23.07	50.0	26.92	-	-	-	38.46	38.46	23.07	-	-	-	30.76
กลุ่ม 4	72.22	27.77	-	-	-	-	83.33	16.66	-	-	-	-	22.22
ค่าเฉลี่ยรวมเพิ่มขึ้น													39.49

จากตารางที่ 4.3 เมื่อพิจารณาผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านจากทุกกลุ่ม โดยเปรียบเทียบผลการพัฒนาในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) พบว่า นักเรียนกลุ่ม 1 (กลุ่มใกล้ขีด) มีพัฒนาการด้านการอ่านเพิ่มขึ้น 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 นักเรียนกลุ่ม 2 (กลุ่มห่วงใย) มีพัฒนาการด้านการอ่านเพิ่มขึ้น 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 นักเรียนกลุ่ม 3 (กลุ่มพัฒนา) มีพัฒนาการด้านการ

จากตารางที่ 4.5 พบว่าในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 นักเรียนกลุ่ม 1 (กลุ่มใกล้ขีด) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 20 คน มีผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development(4D) ในระดับดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 ระดับพอใช้ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ระดับปรับปรุง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 นักเรียนกลุ่ม 2 (กลุ่มห่วงใย) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 20 คน มีผลการประเมินในระดับดีมาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ระดับดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 ระดับพอใช้ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 นักเรียนกลุ่ม 3 (กลุ่มพัฒนา) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 26 คน มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 34.61 ระดับดีมาก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 ระดับดี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 34.61 นักเรียนกลุ่ม 4 (กลุ่มส่งเสริม) มีนักเรียนในกลุ่มทั้งหมด 18 คน มีผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ระดับดีมาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการเขียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 – 2 ปีการศึกษา 2561

กลุ่ม	ความสามารถด้านการเขียน												ค่าเฉลี่ย ผลการ พัฒนา เพิ่มขึ้น คิดเป็น ร้อยละ
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2						
	ระดับความสามารถด้านการเขียน (ร้อยละ)						ระดับความสามารถด้านการเขียน (ร้อยละ)						
	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ปรับปรุงเร่งด่วน	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ปรับปรุงเร่งด่วน	
กลุ่ม 1	-	-	-	75.0	5.0	20.0	-	-	35.0	50.0	15.0	-	65.0
กลุ่ม 2	-	15.0	30.0	55.0	-	-	-	30.0	35.0	35.0	-	-	40.0
กลุ่ม 3	23.07	34.61	42.30	-	-	-	34.61	42.30	23.07	-	-	-	38.46
กลุ่ม 4	44.44	55.55	-	-	-	-	66.66	33.33	-	-	-	-	44.44
ค่าเฉลี่ยรวมเพิ่มขึ้น												46.97	

จากตารางที่ 4.6 เมื่อพิจารณาผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนจากทุกกลุ่มโดยเปรียบเทียบผลการพัฒนาในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) พบว่า นักเรียนกลุ่ม 1 (กลุ่มใกล้ขีด) มีพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้น 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 นักเรียนกลุ่ม 2 (กลุ่มห่วงใย) มีพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้น 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 นักเรียนกลุ่ม 3 (กลุ่มพัฒนา) มีพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้น 10 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 นักเรียนกลุ่ม 4 (กลุ่มส่งเสริม) มีพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้น 8 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนกลุ่ม 1 (กลุ่มใกล้ขีด) มีพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ร้อยละ 65.0 และมีผลการพัฒนาทั้ง 4 กลุ่ม เพิ่มขึ้นร้อยละ 46.97

ผลการวิเคราะห์แบบสรุปผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ของครูผู้สอน ภาคเรียนที่ 1/2561 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 ผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ภาคเรียนที่ 1/2561

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ขั้นเตรียมการสอน			
1. แผนการจัดกิจกรรมมีความครอบคลุมเนื้อหาในการพัฒนา ด้านการอ่านและเขียนของกลุ่มที่รับผิดชอบ	4.41	0.55	ดี
2. แผนการจัดกิจกรรมมีระดับความยากง่ายเหมาะสมต่อการ พัฒนาด้านการอ่านและเขียนของกลุ่มที่รับผิดชอบ	4.39	0.82	ดี
3. เครื่องมือที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรมมีความชัดเจนเหมาะสม ต่อการพัฒนาด้านการอ่านและเขียนของกลุ่มที่รับผิดชอบ	4.42	0.46	ดี
เฉลี่ย	4.41	0.61	ดี
ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.47	0.69	ดี
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.49	0.68	ดี
6. ครูใช้นวัตกรรม สื่อการสอน ได้อย่างเหมาะสมต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.43	0.51	ดี
7. การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนระหว่างการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.51	0.42	ดีมาก
8. บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.45	0.48	ดี
เฉลี่ย	4.47	0.56	ดี
ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
9. การสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน เห็นถึง การพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่ รับผิดชอบ	4.42	0.64	ดี
10. การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ใน อนาคตได้	4.48	0.62	ดี
เฉลี่ย	4.45	0.63	ดี
เฉลี่ยรวม	4.44	0.60	ดี

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ภาคเรียนที่ 1/2561 แยกเป็นรายด้านและข้อ จากการประเมินจากครูผู้สอนจำนวน 12 คนพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.44, S.D.= 0.60$) เมื่อแยกเป็นรายด้านและรายข้อ ในค่าเฉลี่ยของผลการประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย **ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้** มีผลการประเมิน อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.56$) ซึ่งมีประเด็นสำคัญ

ของการประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย (1-3) ได้แก่การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.42) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.68) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ รองลงมาคือ **ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.63) ซึ่งมีประเด็นสำคัญของการประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในอนาคตได้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.62) การสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน เห็นถึงการพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์แบบสรุปผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ของครูผู้สอน ภาคเรียนที่ 2/2561 มีผลการประเมิน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 ผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ภาคเรียนที่ 2/2561

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ขั้นเตรียมการสอน			
1. แผนการจัดกิจกรรมมีความครอบคลุมเนื้อหาในการพัฒนาการอ่านและเขียนของกลุ่มที่รับผิดชอบ	4.51	0.69	ดีมาก
2. แผนการจัดกิจกรรมมีระดับความยากง่ายเหมาะสมต่อการพัฒนาการอ่านและเขียนของกลุ่มที่รับผิดชอบ	4.47	0.65	ดี
3. เครื่องมือที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรมมีความชัดเจนเหมาะสมต่อการพัฒนาการอ่านและเขียนของกลุ่มที่รับผิดชอบ	4.54	0.56	ดีมาก
เฉลี่ย	4.51	0.63	ดีมาก
ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.56	0.63	ดีมาก
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.64	0.45	ดีมาก
6. ครูใช้นวัตกรรม สื่อการสอน ได้อย่างเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.69	0.47	ดีมาก
7. การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.62	0.50	ดีมาก
8. บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	0.71	ดี
เฉลี่ย	4.60	0.55	ดีมาก

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
9. การสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน เห็นถึงการพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่รับผิดชอบ	4.54	0.44	ดีมาก
10. การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในอนาคตได้	4.56	0.49	ดีมาก
เฉลี่ย	4.55	0.47	ดีมาก
เฉลี่ยรวม	4.55	0.55	ดีมาก

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ภาคเรียนที่ 2/2561 แยกเป็นรายด้านและข้อจากการประเมินจากครูผู้สอนจำนวน 12 คน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) เมื่อแยกเป็นรายด้านและรายข้อ ในค่าเฉลี่ยของผลการประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย **ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้** มีผลการประเมิน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55) ซึ่งมีประเด็นสำคัญของการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย(1-3) ได้แก่ครูใช้นวัตกรรมสื่อการสอน ได้อย่างเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.45) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ รองลงมาคือ **ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.47) ซึ่งมีประเด็นสำคัญของการประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในอนาคตได้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.47) การสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน เห็นถึงการพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม และประเมินกระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

ผู้วิจัยได้สรุปผลและมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม
2. เพื่อประเมินกระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะครูจำนวน 12 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 84 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

- 1) แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
- 2) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบคัดกรองการอ่านและเขียนคำภาษาไทย

การสร้างแบบทดสอบคัดกรองการอ่านและเขียนคำภาษาไทย มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตร เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการแก้ปัญหาการอ่านและเขียนภาษาไทย
- 2) วิเคราะห์จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม และสร้างแบบทดสอบคัดกรองการอ่านและเขียนคำภาษาไทย โดยนำแนวคิดการพัฒนาการอ่านและการเขียนของนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านและการเขียนจากหนังสือ เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้ปัญหานิตเดียว (ศิวกันท์ ปทุมสูติ. 2554) มาใช้ในการทดสอบทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

1.2 ขั้นตอนการสร้างแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

- 1) ผู้วิจัยและคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม ประชุมร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศติดตามที่มีความเหมาะสม

2) ผู้วิจัยออกแบบ แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนา การอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ชนิดกึ่งโครงสร้าง(Semi Structure) ให้ครอบคลุมเนื้อหาการประเมิน มีลักษณะเป็นข้อคำถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดการให้คะแนนใช้วิธีกำหนดน้ำหนักคะแนนตัวเลือก กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ยแต่ละข้อ ตามแนวของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 63-71) ดังนี้

ระดับคุณภาพ	ความหมาย
5	ระดับ ดีมาก
4	ระดับ ดี
3	ระดับ พอใช้
2	ระดับ ต้องปรับปรุง
1	ระดับ ต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

3) นำแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหาในการประเมินตามตัวชี้วัด กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

+1	เมื่อแน่ใจว่ามีความเหมาะสม
0	เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความเหมาะสม
-1	เมื่อแน่ใจว่า ไม่มีความเหมาะสม

กำหนดค่าความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 71)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4) นำแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Development (4D) มาปรับปรุงและแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5) นำแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่อง เขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ดำเนินการนิเทศครูผู้สอน เพื่อประเมินการจัดกิจกรรม พัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ของครู

การวิจัยในชั้นตอนการทดลองมีแบบการวิจัย ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยประชุมคณะครู บุคลากรโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาาคม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการวิจัย การนำผลมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาาคม

2) ผู้วิจัยประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับคณะครู เพื่อศึกษาข้อมูล สภาพปัญหาของ นักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเน้นกระบวนการส่งเสริมภาวะความเป็นผู้นำของคณะครู กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ LNW's Style

3) วิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียน โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา บริบท และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

4) ผู้วิจัย คณะครู ร่วมกันออกแบบกำหนดการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน โดยดำเนินการออกแบบกำหนดการจัดกิจกรรม เป็น 2 ภาคเรียน ในปีการศึกษา 2561

5) วิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ โดยเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดกิจกรรม

6) ผู้วิจัยและคณะครูผู้จัดกิจกรรม ร่วมกันนำเสนอกำหนดการจัดกิจกรรมเพื่อดำเนินการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม โดยการวิเคราะห์ร่วมกัน และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้สมบูรณ์

7) แบ่งกลุ่มครูผู้จัดกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้ครูทุกกลุ่มมีอิสระในการออกแบบกิจกรรมให้มีความหลากหลายและสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

8) คณะครูดำเนินการทดสอบความสามารถด้านการอ่านและการเขียน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ด้วยแบบทดสอบการอ่านและเขียนเพื่อคัดกรองจัดกลุ่มนักเรียน

9) วิเคราะห์ผลการทดสอบการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาชาวิทยาฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 84 คน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถจากผลการทดสอบการอ่านและเขียนคำภาษาไทย โดยจัดเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่ม 1 กลุ่มใกล้ชิด คือ กลุ่มนักเรียนที่ต้องการการเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากมีทักษะในการอ่าน เขียนอ่อน ต้องพัฒนาในเรื่อง การผสมสระ ผันวรรณยุกต์ อ่านสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

กลุ่ม 2 กลุ่มห่วงใย คือ กลุ่มที่มีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านการเขียนดีขึ้น สามารถอ่านคำที่ยากขึ้นได้ อ่านคำตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้ อ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ถูกต้องและบอกความหมายของคำง่าย ๆ เรียนรู้มาตราตัวสะกดแบบตรงตัว ตั้งแต่สองพยางค์ขึ้นไปได้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มพัฒนา คือ กลุ่มที่สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของนักเรียน แต่ละบุคคล สามารถอ่านและเขียนความเรียง สื่อความหมาย และตีความของประโยคที่อ่านได้

กลุ่มที่ 4 กลุ่มส่งเสริม คือ กลุ่มที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียน ได้ตามศักยภาพของนักเรียน นักเรียนกลุ่มนี้สามารถสื่อความหมายของภาษาได้อย่างถูกต้อง เขียนและจับใจความของประโยคที่ได้อ่าน สื่อภาษาและตีความหมายของประโยค และบทกวี สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย วิเคราะห์ที่ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล นำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง

10) จัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องและเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ตามแผนการจัดกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มได้กำหนดไว้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียน คำ กลุ่มคำ ประโยค เรื่องราว โดยทีมครูผู้สอน มีการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนได้รับการพัฒนาการอ่านและเขียนตามศักยภาพ ความรู้ ความสามารถด้านการอ่านและ

เขียนของผู้เรียน นำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านเขียน ตามระดับความสามารถของนักเรียน โดยมีการวัดและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ในระหว่างการร่วมกิจกรรม และหลังสิ้นสุดการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งบันทึกผลโดยละเอียด

11) ทดสอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน หลังการเข้าร่วมกิจกรรม

12) นิเทศครูผู้สอน เพื่อประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ของครูภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมในภาคเรียนถัดไป

ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในขั้นตอนการทดลองกระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ภูนาษาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) เป็นการวิจัยที่มีรูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทำการทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ซึ่งวางแผนการดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัย และคณะครูบุคลากรโรงเรียนเหล่าใหญ่ภูนาษาวิทยาคม ร่วมประชุมหารือเพื่อทบทวนพิจารณาสภาพปัญหาคุณภาพผู้เรียน พบว่านักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ภูนาษาวิทยาคมมีปัญหาด้านการอ่านและเขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากทักษะการอ่านและเขียนเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนเหล่าใหญ่ภูนาษาวิทยาคม ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) มาอย่างต่อเนื่อง แต่ขาดการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีขั้นตอนการดำเนินงานไม่เป็นระบบ คณะครูผู้จัดกิจกรรมขาดกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน จึงได้มีการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นระบบ ชัดเจน โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.2 จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 40 สัปดาห์

1.3 จัดสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

1) แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

2) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

2. ขั้นทดลอง

2.1 ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ตามศักยภาพทางการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้แบบประเมินคัดกรองการอ่าน และแบ่งครูรับผิดชอบประจำกลุ่มดูแล

เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการอ่าน การเขียน การพูด และการคิดวิเคราะห์ จัดตารางการสอน เพื่อพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง สัปดาห์ละ 3 คาบ

2.2 ระหว่างการดำเนินกิจกรรม ได้มีการบันทึกพัฒนาการอ่าน และเขียนของนักเรียน ในแต่ละกลุ่ม และมีการร่วมประชุมหารือเพื่อปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรม และออกแบบ แบบฝึกทักษะให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีการประชุมกลุ่มย่อย ระหว่างทีมครูผู้สอนในแต่ละกลุ่ม และการประชุมกลุ่มประจำเดือน เพื่อรายงานผลการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน แต่ละกลุ่ม และรับการนิเทศ นำไปสู่การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม และพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน และเขียน โดยมีการบันทึกการประชุมเพื่อนำผลที่ได้มาสรุปเป็นภาพรวม เมื่อสิ้นสุดการร่วมกิจกรรม ตามกำหนดการสอน มีการทดสอบพัฒนาการ การอ่านและเขียน โดยบันทึกผลการพัฒนาการอ่าน และเขียนของผู้เรียนเพื่อนำผลไปพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางการอ่านและเขียนที่สูงขึ้น ดำเนินการ ทดสอบทักษะการอ่าน เขียน ระหว่างเรียน และจัดการทดสอบระหว่างภาค ในสัปดาห์ที่ 10 และสอบ วัดผลปลายภาค สัปดาห์ที่ 19 เพื่อนำผลการทดสอบของนักเรียนรายบุคคล มาพิจารณาเลื่อนกลุ่ม และเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียน สะท้อนผลการจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียนที่ 1/2561 เพื่อนำผล มาพัฒนาวางแผนการจัดกิจกรรม ให้มีความเหมาะสม ในภาคเรียนที่ 2/2561

2.3 นำผลการพัฒนาที่ได้จากการทดสอบการอ่านและเขียน ก่อนและหลังการเข้าร่วม กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. พัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ภูน้ำชาวิทยาคม โดยนำแบบบันทึกการนิเทศติดตาม การจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ไปตรวจ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และความเหมาะสมของภาษา ที่ใช้เกณฑ์การ ให้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบบันทึกการนิเทศติดตามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบบันทึกการนิเทศติดตามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมหรือไม่

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบบันทึกการนิเทศติดตามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัด กิจกรรม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1) แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและการเขียนคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-6 นำผลการทดสอบและบันทึกผลด้านการอ่านและเขียน วิเคราะห์เป็นรายกลุ่มแล้ว

นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถด้านการอ่านและเขียนในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ

2) แบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) วิเคราะห์ผลการนิเทศติดตามของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเฉลี่ยรวม เปรียบเทียบผลการนิเทศติดตามระหว่างภาคเรียนที่ 1/2561 และ 2/2561

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

F แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละระดับการประเมิน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือหาค่าความตรงโดยทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) กับแบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) และ (IOC) คำนวณจากสูตร (ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542 :235)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. หาค่าเฉลี่ยของแบบบันทึกการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน ค่าเฉลี่ยของแบบบันทึกการนิเทศแต่ละภาคเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนเปรียบเทียบภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) เป็นรายบุคคล โดยสรุปผลเป็นกลุ่ม ตามระดับความสามารถด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน สรุปผลได้ว่าหลังการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม มีทักษะการอ่านสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 39.49 และมีทักษะการเขียนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 46.97

2. วิเคราะห์ผลการประเมินด้วยการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ปีการศึกษา 2561 เปรียบเทียบภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 แยกเป็นรายด้านและข้อ จากการประเมินครูผู้สอน จำนวน 12 คน พบว่าผลการนิเทศติดตามการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 มีค่าเฉลี่ยรวมสูงกว่าภาคเรียนที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) เมื่อแยกเป็นรายด้านและรายข้อในค่าเฉลี่ยของผลการประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย **ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้** มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55) ซึ่งมีประเด็นสำคัญของการประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย(1-3) ได้แก่ ครูใช้นวัตกรรม สื่อการสอน ได้อย่างเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.47) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.45) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.50) ตามลำดับ รองลงมาคือ**ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.47) ซึ่งมีประเด็นสำคัญของการประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในอนาคตได้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.47) การสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความชัดเจน เห็นถึงการพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนในกลุ่มที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลที่เกิดกับผู้เรียน หลังจากได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ในภาคเรียน 1 และ 2 ปีการศึกษา 2561 พบว่า นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 84 คน มีจำนวนนักเรียนที่มีการพัฒนาด้านการอ่านและเขียน ภาษาไทย ดีขึ้น โดยมีทักษะการอ่านสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 39.49 และมีทักษะการเขียนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 46.97 ในภาพรวมพบว่าผลที่เกิดกับผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถสื่อสารได้ทั้งกระบวนการฟัง ดู พูด อ่านและเขียน สังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และผลการทดสอบการอ่านและเขียนของนักเรียน นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล สามารถตอบคำถาม และแก้ปัญหาจากการร่วมกิจกรรมกลุ่มได้ดี

อภิปรายผล

จากการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) พบว่า ผลที่เกิดกับผู้เรียนหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม ตามกระบวนการจัดกิจกรรม ด้วยการจัดกลุ่มผู้เรียนตามระดับความสามารถด้านการอ่านและเขียน ใช้วิธีการคัดกรองความสามารถก่อนเข้าสู่กระบวนการของกิจกรรม มีการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น มีจำนวนนักเรียน

ที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนเพิ่มมากขึ้นในภาคเรียนที่ 2 ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ 2 สูงขึ้นกว่าภาคเรียนที่ 1 จำนวน 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมในปีการศึกษา 2561 สูงกว่าปีการศึกษา 2560 ผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่าอยู่ในลำดับที่ 6 จาก 50 โรงเรียน และอยู่ในลำดับที่ 13 จากทั้งหมด 84 โรงเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2561 มีผลการสอบเฉลี่ยสูงขึ้น โดยเฉพาะในรายวิชาภาษาไทย และจากการเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรม การเป็นตัวแทนนำเสนอโครงการในระดับจังหวัด พบว่านักเรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมั่นใจ และเหมาะสมมากขึ้น สรุปได้ว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ปีการศึกษา 2561 สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาด้านการอ่านและเขียน ตลอดจนพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถสื่อสารได้ทั้งกระบวนการฟัง ดู พูด อ่านและเขียน ดังที่ สารสิน เล็กเจริญ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือ พบว่ามีพัฒนาการอ่านและการเขียนดีกว่าการเรียนการสอนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525:11) ได้กล่าวว่า การอ่านทำให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ และมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ทำให้ผู้อ่านมีความรอบรู้ สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเป็นสุข

ผลจากการประเมินด้วยการนิเทศติดตามกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) พบว่าการออกแบบแผนการจัดกิจกรรม โดยทีมครูผู้จัดกิจกรรมของแต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบ ออกแบบกิจกรรมได้ครอบคลุมเนื้อหาในการพัฒนาด้านการอ่านและเขียน มีระดับความยากง่ายเหมาะสมเครื่องมือที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรม มีความชัดเจนเหมาะสมต่อการพัฒนาด้านการอ่านและเขียนของกลุ่มที่รับผิดชอบ สามารถจัดกิจกรรมตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูใช้นวัตกรรม สื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรม ตลอดจน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรม การสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน เห็นถึงการพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน ในกลุ่มที่รับผิดชอบและการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

จากการระดมแนวคิด ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง และอื่น ๆ ในการออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม โดยใช้กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมและมีการ

ประเมินผลโดยกลุ่มครูผู้สอนเพียงด้านเดียว ควรมีการสะท้อนผลด้านพฤติกรรมของนักเรียนจากหน่วยงานองค์กรอื่น ที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ จะทำให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมและกระบวนการคิดของผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการรับฟังข้อคิดเห็น ผลสะท้อนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาทักษะด้านการอ่านและเขียนของผู้เรียนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

การนำผลการวิจัยไปใช้

สิ่งที่ผู้วิจัยมุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากดำเนินการวิจัย คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและเขียนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ที่เกิดจากพลังการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีความมั่นใจในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมั่นใจและเหมาะสมมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2547). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ปกรศิลป์
พรินต์ติ้ง.
- _____ . (2554). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทเมธีทีปส์จำกัด.
- กมล สุดประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
บริษัท เมธี ทีปส์ จำกัด.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2547). รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนเอกชน.
วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิดานันท์ มะลิตอง. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- กิติมา ปรีดีดิolk. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- กุลขญา เทียงตรง. (2550). การบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา 5.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2548). การบริหารงานวิชาการและความเป็นเลิศทางการเรียน. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยผ่านความเห็นชอบจากที่
ประชุมคณะรัฐมนตรี. เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 1. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- แก้วตา ไทรงาม. (2548). **สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, กรุงเทพฯ
- ขวัญใจ ขุนทำนาย. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ในกลุ่มการศึกษาที่ 9**. วิทยานิพนธ์
ค.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : บั๊กพอยท์
- เจษฎายุทธ ไกรกลาง. (2560). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานต่อการส่งเสริม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, มหาสารคาม
: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์.(2542). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ : ทัศนะแบบองค์รวม.
กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- นิชลกานต์ นิทะโน. (2559). ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของ
นักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาการวิจัย
และประเมินผล การศึกษา, เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ถวิล อรัญเวช. (2544). นักบริหารมีอาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา. วารสารวิชาการ. 4(2), 17-19.
- ธีระ รุญเจริญ (2544). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
สถานศึกษาใน ประเทศไทย. การประชุมทางวิชาการ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ วิทยาเขต
บางนา กรุงเทพฯ
- ธำรง บัวศรี.(2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา. กรุงเทพฯ : 21 เซนจูรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การพัฒนาการสอน : กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ปนัดดา บุญพาวัฒนา.(2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาและ
คุณภาพการให้บริการคณะวิทยาการจัดการ. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา
- ปัญญา แก้วกียรุ (2544). ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปัญญา ศรีผายวงษ์.(2556). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการในรูปแบบบริษัท
จำลองรายวิชาโครงการอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาหลักสูตรและ
การสอน, สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประดับศิลป์ ชากำนัน. (2556). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ประกอบ
หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและ
การเรียนการสอน, มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประทีป ศรีรุ่ง. (2554). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ท้องแดนปากพะยูน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน,
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีชวี สวามิวงศ์.(2555). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระองค์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2546). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- พัชรี เอ็นดูราษฎร์. (2555). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเปิดประตูระยอง สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดห้วยโป่ง สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาระยอง เขต 1.
งานนิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2548).วิธีวิทยาการวิทยาศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพฯ :
พัฒนาการคุณภาพวิชาการ.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ประยุตโต). 2546. การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พรชัย เจตามาน. (2556). การจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยใช้หัวใจและมันสมอง. กรุงเทพฯ : สุตร
ไพศาลบิวเดอร์.
- ภพ เลหาไพบูลย์.(2542). แนวการสอนวิทยาศาสตร์(ฉบับปรับปรุง).(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ไทย
วัฒนาพานิช.
- รดา วัฒนะนรินทร์. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ TGT โดยใช้บทเรียน
คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาการอ่านเขียนคำอักษรนำ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รวีวรรณ พวงสมบัติ.(2553). การพัฒนาความสามารถในการแต่งกายพยานี 11 กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมโครงงาน.วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 1.
สงขลา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วีชัย ทีฆพิพัฒน์. (2553). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษา ใน อำเภอพระแสง เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. การศึกษาค้นคว้า
อิสระ ศษ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2554). เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้ด้วยนิตเดียว. พิมพ์ครั้งที่ 11 (ฉบับ
ปรับปรุง). สุพรรณบุรี : ศูนย์การเรียนรู้ทุ่งสักราช.
- ศศิธร อนันต์โสภณ.(2545). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง “สมการ” ที่สอนโดยการคัดสรรกลวิธีการสอน โรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). **วรรณคดีการละคร**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมานจิตร์ สุคนทรทรัพย์. (2547). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สารพัฒน์ แซ่อู่ย์. (2550). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการ
สอนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอปลายพระยา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาระบี. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สารสิน เล็กเจริญ.(2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนสะกดคำของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT กับ
การสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สายหยุด ประภิกะ. (2552). การศึกษาสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
วิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครราชสีมาเขต 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม.สาขาการบริหารการศึกษา, นครราชสีมา :
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุกานดา ตปนียางกูร. (2547). เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการนิเทศการศึกษา. คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สำนักนิตินการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **รวมกฎหมายเพื่อบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2567**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สมคิด สกฤตสถาปตย์ (2552). **รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาแบบยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ ป.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- เอนก สุขสว่าง. (2550). **การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม**. วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม.
- อำภา บุญช่วย. (2547). **พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- Campbell, Roald F., and Others. (1983). **Introduction to educational Administration**. 6 th ed. New York : Harper and Row.
- David. (2009). **Instructional Technique**. New York : McGraw-Hill.
- Desauhel, R.A. (1978). Administrative Role Perceptions of North Dakota Elementary School Principals as Related to Selected Dimension of Administrative Function. **Dissertation Abstracts International**. 39(4) : 42-A
- Gorton, Richard D. (1953). **School Administration and Supervision; Leadership Challenges and Opportunities**. 2 nd ed. Dubuque : Win C. Brown.
- Grossman, P. (2009). **Teaching and Media : A Systematic Approach**. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.
- Knezevich, Stephen J. (1984). **Administration of public Education**. 4 th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Krull, E., & el (2007, October). Differences in teachers' comments on classroom events as indicators of their professional development. **Teacher and Teacher Education : An International Journal of Research and Studies**. 23(7), 1038-1050. [Online]. Available : <http://www.eric.ed.gor>
- Mc Cathy, W.M. (1976). Aboriginalisation
- Prescott, Danial A.(1961). Report of Conference on Child Study, **Education Bulletin**. Faculty of Education, Chulalongorn University.
- Smith, J.E. (1971). "The Role of citizen committeers in the planning and development of the centennial education park in Plymouth," **Dissertation Abstracts International**. 32(3) : 2377-A

Sturtz, John P. (2008). The Effect of student Team Achievement Divisions Cooperative Learning Technique on Upper Secondary Social Studies Student's Academic and Attitude Towards Social Studies Class, **Dissertation Abstracts International**. 59(2) : 121.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อและนามสกุล	นางลัดดา ผาพันธ์
วัน เดือน ปี เกิด	3 มกราคม พ.ศ.2504
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนาฏการพิเศษ โรงเรียนเหล่าใหญ่นาชาวิทยาาคม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2554	ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
พ.ศ. 2527	การศึกษามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
ประวัติการรับราชการ	
2558 – ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเหล่าใหญ่นาชาวิทยาาคม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น สพม.25
1 มีนาคม 2557	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนท่าชีวิทยาาคม อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี สพม.11
8 มิถุนายน 2553	รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา อำเภโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น สพม.25
31 มกราคม 2552	รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโนนศิลาวิทยาาคม อำเภโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น สพม.25
24 ธันวาคม 2547	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวงแหวนวิทยาาคม อำเภวงแหวนใหญ่ จังหวัดขอนแก่น สพม.25
28 พฤษภาคม 2547	อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนมััญจาคีรีศึกษา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น สพม.25
16 พฤษภาคม 2523	ครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนมััญจาคีรีศึกษา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น สพม.25

